

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

כ"ז מנחם אב תש"ע

ראה

שנה י"ד גליון תרע"ג

תוכן הענינים

לקח טוב..... עמוד ג'
 קול תפילה..... עמוד ה'
 שבת בשבתו..... עמוד ז'
 דבש תמרים..... עמוד פ'
 בשפתי צדיקים..... עמוד י"א
 פרפראות לחכמה..... עמוד י"ג
 ודרשת וחקרת..... עמוד י"ד
 פניני התורה..... עמוד מ"ז
 חוקים להורותם..... עמוד י"ח
 היולא דצדיקיא..... עמוד י"ט
 משולחן מלכים..... עמוד כ"ג
 דברות קודש..... עמוד ל'

לרגל יומא דהילולא של רביה"ק זי"ע

קראוהו בהיותו קרוב

בין עצים עבותים, ודרכים מפותלים ומסובכים, הלך האב לטייל עם בנו הקטן שלובי זרוע, וטיילו להנאתם במנוחה והשקט, עד שבין הדרכים טעה הבן ונאבד מאביו, והבן בראותו שאין אביו עמו מורר בבכי.

וימצאהו איש והנה תועה בשדה, ויעץ לו להילד הנאבד חיש מהר ושא נא קולך בקול רם, כי בוודאי אביך נמצא בקרבת מקום, כי אם תמתין עוד זמן קטן הוא יתרחק ושוב לא ישמע קולך, וכן עשה והרים קולו ויבך בקול רעש גדול, ואביו שמע את הקול, וימצאהו ויקחהו אל ביתו.

זמנים	הד"ג	מוצ"ש	סוף"ש	סוף"ת
ברקלין	7:51	9:17	8:51	10:15
קרית יואל	7:53	9:19	8:53	10:17
מאנסי	7:52	9:18	8:52	10:16
מאנטשעלא	7:56	9:26	9:00	10:24
מאנטרעאל	8:01	9:27	9:03	10:27
מעלבירן	5:19	6:50	9:01	10:43
בענעס אייעס	6:02	7:31	9:34	11:14
לאנדאן	8:26	9:51	8:39	10:32
מאנטשעס טער	8:41	10:07	8:56	10:49
אנטווערפן	9:03	10:32	9:21	11:24
ווען	8:09	9:35	8:42	10:41
בני ברק	7:12	8:46	8:32	10:31
ירושלים	6:56	8:48	8:32	10:31

משל זו אמר הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע פעם בעמדו על הציון של אביו הקדוש מהר"י זי"ע ביומא דהילוליה, ובככיות עצומות ורשפי אש אמר שהנמשל הוא: שצדיקים במיתתן הולכין מחיל אל חיל, ומתרחקין מהעולם הזה יותר ויותר עד שלא שומעין מה שנעשה בהאי עלמא, אבל כשבא היוםא דהילולא הצדיק יורד להעולם הזה, ואז הוא הזמן לצעוק ולהתחנן לפניו שיעמוד לנו למליץ, כי עכשיו הוא קרוב אלינו, ועוד ישמע קולינו, ובהתרגשות עצומה צעק: אבי אבי הכר נא קול בנך הוא.

שבת מברכים - ר"ח אלול יהיה ביום ג' וד' מולד: יום שלישי בשעה 6:52 בבוקר

אבות פרק ו'

על כן מה ראוי להתבונן ולהתכונן בהאי זימנא כד מנא שעתא יומא דהילולא רבא מאבינו רועינו מרן רביה"ק והטהור זיעועכי"א, שבהאי יומא הוא יורד מקום גבוה למקום נמוך ובוודאי ישמע את קולינו ויפיל תחינה ובקשה לפני שומע תפילה.

והזמן גרמא שהוא שעת רחמים ועת רצון לפעול כל מיני ישועות ורפואות כדמובא בשם הרד"ק הרבי ר' אלימלך מליוענסק זי"ע לפרש מאמר הגמ' חייב אדם לפקוד את ביתו בשעה שיוצא לדרך, דהכוונה הוא על הצדיק שביים היארצייט הולך מחיל אל חיל וביום זה הוא יוצא לדרך, שמקודם צריך להשפיע על כנסת ישראל אך טוב וחסד.

לוח יסודי התורה

זינטאג	מיטת	מזה:
מאנטאג	מיטת	יז.
דינסטאג	מיטת	יח.
מיטוואך	מיטת	יט.
דאנערשטאג	מיטת	יח.
פרייטאג	חורה	יחורה
שבת קודש	חורה	יחורה

זמתאמרא מא' מתלמידי בעש"ט הק' זי"ע שפירשו הא דאמרו הו"ל צדיקים במיתתן קרויין חיים, שצדיקים לאחר פטירתן - קרויין - ליינען די קוויטלעך און בקשות אזוי ווי ביים חיים, עכלה"ק, ועל כן נקווה שמה כאן עמד ושימש אף שם עומד ומשמש וישפיע לנו שפע רב משמי מרום, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו ומלכינו כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א בראשינו במהרה בימינו אמן.

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב, הנצחת שם, לעילוי נשמת, אפשר לפנות:

בארה"ב: להר"י מנעדל פריעדמאן הי"ו 845-662-5579
 בארץ: להר"י אגשיל אילאוויטש הי"ו 011-972-527648437

בעזרהש"ת

הזמנה של מצוה

הננו מתכבדים בזה להזמין

את ציבור אנשי שלומינו עדת קהילתנו שיחיו

תלמידי וחסידי רבותה"ק זי"ע ולהבחל"ח רבינו הגה"ק שליט"א

לסעודת הילולא רבתי

תוכו רצוף סיום הש"ס וסעודה של מצוה

לכבוד יומא דהילולא רבא של ב"ק מרן רבינו הקוה"ט בעל דברי יואל זיעועב"א

שתתקיים א"ה

ביום חמישי פ' ראה כ"ו אב תש"ע

בשעה 9:00 בערב

בבית המדרש הגדול "יואל משה"

רח' קדושת י"ט 7 שיכון קריית יואל בני ברק

בסעודת הילולא ישמיעו הרבנים הגאונים שליט"א
דברי התחזקות במשנתו של רבינו בעל הילולא זי"ע

ויה"ר שזכותו הגדול והקדוש יגן עלינו ועל כל ישראל וימליץ טוב בעדינו
עדי נזכה לביאת משיח צדקינו ומלכינו כ"ק מרן רבינו שליט"א בראשינו בב"א

בכבוד רב

הנהלת המוסדות

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפני סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

ונתת בכסף, כסף מלשון בושה, כדאיתא אכסוף פניה, רצה לומר שתהיה בושת פנים וכל מעשיך יהיו בכבושה והכנעה ועל ידי זה וצרת בכסף בידך, תצבור אל כל הכיסופין והחרפות תחת ידך וכוחך, שלא תהיה חרפה בגוים, כי אם והלכת אל המקום אשר יבחר וכו', היינו לארץ הקדושה ולבית הבחירה במהרה בימינו אמן. (דעת משה)

לא תאכלנו למען ייטב לך וכו', ונראה לי מי שפורש רק מאוסרים שנפשו קצה בהם, אבל לא מאוסרים שנפשו חומדת אותם, מעשיו מוכיחים שאם היה חומד גם האוסרים לא היה פורש גם מהם, וכיון שכן לא מגיע לו שכר על הפרישה, אבל אם פורש בכל האוסרים מגיע לו שכר, וזה שמפרש הפ' לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריו, אבל רק אז תקבל שכר על שפרשת מאכילת דם, כי תעשה הישר בעיני ה' אלוך בכל הענינים, והנך פירש גם מאוסרים שנפשך חומדת אותם. (שערי שמחה)

את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשות לא תספ עליו ולא תגרע ממנו, ויש לומר שבא לרמוז דלפעמים עולה מחשבה בלב שומרי תורה שמוטב להניח מעט מהמצוות והתורה ולא להרבות כ"כ בגדרים וסיגים כדי שיהיה לתועלת התורה, שעי"ז יומשך לכם של אותם שכר סרו מדרך התורה בראותם שהנשים היראים לא החמירו עצמם כ"כ כתבה התורה אותו תשמרו לעשות לא תספ עליו ולא תגרע ממנו, דאם כשתחשבו שע"י הוספה או גריעה תשמרו לעשות, בכל זאת לא תספ עליו ולא תגרע. (דה"ק רבי יהושע מב'עלא ז"ע)

ויהיה הצדקה עמלק"פ, אלא פתוח תפתח ב' פתוחות א' שתתן וא' שיהיה שלא ע"מ לקבל פרם. (צמח ה' לצבי)

עשר תעשר את כל תבואת זרעך וכו', נ"ל ע"ד שאמר התנא שכר מצוה מצוה, וזהו הפ' עשר תעשר כשתתן מעשר פעם אחד תזכה עוד לעשר, את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה, ר"ל גם תזכה שכל תבואת זרעך שהוצאה השדה בשנה שעברה תהיה לשנה הבאה הברכה בשדה שיעלה המעשר כמו כל התבואות של שנה העברה, וכן כל שנה, וזהו תעשר את כל וכו' וכל שנה ושנה. (נעם אלימלך)

הברכה היא כשהאמונה היא מצד הקבלה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה וכו', כי נודע שיש ב' אמונות אמונה בדרך השכל ואמונה בדרך הקבלה, עיין בספ"ק בני יששכר במאמרי ר"ח סיון מביאר שם שהאמונה שהיא בדרך השכל ונתאמת אצלו מצד מחקר האנושי נקרא בשם ראייה, בעין שאמרו רואה אני את דברי אדמו"ר והאמונה עפ"י קבלה נקרא שמועה, ששמעו איש מפי איש, וכ' כי כל אותן שקרו ועמדו על האמונה, במופת השכלי המירו את כבודם ביום זעם, וקלי הדעת ונשים אשר אמונתם הוא רק בקבלה קדשו השם הנכבד והנורא הו"ה, ולז"א כאן הפסוק ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, היינו אם תאמינו בתורה הק' ודייקא אנכי הרומז לאמונת השי"ת אנכי ה' אלקיך מצד המחקר נקרא ראייה, יש ברכה וקללה כי יוכל ליפול ח"ו בניקל, את הברכה אשר תשמעון, היינו אם תאמינו מצד הקבלה הנקראת שמועה, ודאי יהיה ברכה וזהו אמרו את הברכה, יהיה אשר תשמעו היינו אם תאמינו בדרך הקבלה שהוא נקרא שמועה, והבן. (אמרי יוסף)

כי פתוח תפתח את ירך לו וכו', הנה הר"ה"ק מר אפש"ן ולה"ה אמר כי די מהסור"ו אשר יחסר לו ר"ת בס"ת בנימי' כת"ב לרמוז אם יוכל לעזור לחבירו ע"י כתב כשיכתוב מליצה עבורו מחויב לכתוב לו כתב עכד"ק, ואני אוסיף דלכן לא נרמו בפ"י בפסוק בר"ת או הס"ת כתב, דכיון דעיקר הוא שיעזור לחבירו תהילה בכל יכלתו בנתינת מעות משלו, ואח"כ יתן לו כתב. (דברי יחזקאל)

ראה אנכי נותן לפניכם, פתח בלשון יחיד וסיים בלשון רבים, עפ"י"ו שכתוב בווה"ק וישמעו יתרו, כולם שמעו אבל הוא שמעו ובה לידו מעשה, וכמו"כ בנתינתה נכלים כולם כיהוד כו' נותנים לפני הכל בבושה, אבל בענין הראייה וההרגש אינם נופלים כולם תחת סוג אחד, כי כל אדם אינו רואה רק באמצעות השתדלותו ותבונתו. (עמוד האמת)

ראה אנכי נותן לפניכם היום וכו', וי"ל דהמתנאה ומחשב עצמו ליש עושה מסך המבדיל בינו לבין השי"ת לכל יוכל להשיג מנועים אלקותי יתב"ש, אמנם כשאדם עומד לשפוך שיהו לפני ה', או אם יעלה בלבו לאמר מי אנכי לגשת פני ממי"ה

הקב"ה ימנע עצמו מהתפלה, ע"כ צריך לאמץ לבבו והחלש יאמר גבור אני לבוא בהיכל המלך, וזהו ראה אנכי פ"י מה שהאדם מחזיק עצמו ליש, דבר זה נותן לפניכם ברכה וקללה, שבאם צריך לחזק עצמו לברך למי"ה הקב"ה ועי"ז מוכה להיות לאיש שלא יתיביש להדבק בו ית' או יבורך בברכה, אכן באם מתנשא עצמו שלא לצורך תהיה לו לקללה וזהו שאמר אח"כ את הברכה אשר תשמעו וכו'. (מאור ושמש)

והקללה אם לא תשמעו וכו', נ"ל פ"י הפסוק כך הוא, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, וזפ"ה והקללה אם לא תשמעו, ואח"כ ופרתם מן הדרך הרע שכחרתם

תסורו מהרע ותעשו תשובה לפני השי"ת כ"ה, אוי הקללה תלך לנוכח עי"ו, וזהו ללכת שהקללה תלך אחרי אלהים אהרים והטוב יבא אלינו. (אור לשמים)

ולא ירע לבבך בתוך לו וכו', וי"ל שהורה לנו שלא יהא במחשבתו על מנת לקבל פרם עוה"ז וזהו ולא ירע לבבך ר"ל שלא תעשה את לבבך רע לשמים במה שתחשוב במחשבתך, כי בגלל הדבר הזה יברכך,

תהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך

כמו כן הננו להודיע בזה לכל אנשי העי
כי אי"ה ביום שישי כ"ו אב הבעל"ט
יומא דהילולא רבא של מרן רביה'ק בעל דברי יואל זי"ע

נתאסף אי"ה באשמורת הבוקר

לאמירת תהלים בציבור

בשעה 4:00 לפנו"ב
בבית מדרשינו בשיכון

והן ידוע מפי ספרים וסופרים גדול העת רצון
ביומא דהילולא של צדיק, להעלות זכרונו לטובה
לפניו יתברך לשמו בזכותו הגדול כמו שאמר נעים
זמירות ישראל (תהלים ט, א) לקדושים אשר בארץ
המה ואדרי כל חפצי במ [ופרשי" ז"ל בשביל
הקדושים אשר המה קבורים בארץ אשר התהלכו
לפניך באמת הם האדירים שכל חפצי במ וכל צרכי
נעשים בשבילם].

והזמן מוכשר ומסוגל להפקד ולהוושע בדבר
ישועה ורחמים, ובמיוחד באשמורת הבוקר בעת
רחמים כמבואר במג"א (סי' תק"פ סק"א) שהקב"ה שט
בח"י אלה עולמות ובסוף הלילה שט בעוה"ז והוא
עת רצון עכ"ל.

על כן הבה ונתאספה לשפוך שיח בתחנון
ובתפילה, וכדאי הוא רבינו הק' להגן עלינו בזכותו
הגדול ולעורר רחמים לפני כסא הכבוד שימלא ה'
כל משאלות לבינו לטובה ולברכה, עדי נושע
בתשועת עולמים בביאת משיח צדקינו ומלכינו
בראשינו בב"א.

עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר

בהזדמנות זו הננו פונים לכל אנשי שיחיו
בקריאה דחופה להצלת מוסדותינו
מפעל חיו ומשאת נפשו של רביה'ק בעל דברי יואל זי"ע

ולאוד המצב הקשה הוחלט להכריז על

מגבית הצלה מיוחדת

שב"א ישתתף בתרומה של 100 \$ לכה"פ

כל התורמים יזמו להרשם בפתקא
שיימסר ליד

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
בעלותו להשתטח על ציון המצויינת
של כ"ק מרן בעל ההילולא זיעועבי"א

אנו בטוחים שציבור אנשי וידידנו ישתתפו
במגבית מיוחדת זו למען הצלת מוסדותינו הק'
ממלכת בית ה' פרי כפיו של רביה'ק בעל ההילולא
זי"ע אשר יסדה ובנה אותם מן המסד ועד הטפחות
למען נוכל לעמוד בנסיונות הקשים ופגעי הזמן.

ובזכות זה ימליץ עבור כל העומדים לעזרתו ביום
ההילולא, אשר כידוע היא עת רצון להשפיע שפע
ברכה והצלחה וכל מיני ישועות בכלל ובפרט, וכמו
שהי' מרגלא בפומי' לומר שלא ישאר חייב לאלו
שיעמדו לימין מוסדותינו הק'.

על כן זכרונו בא לפנינו היום לעשות נייחא לנשמתו
הטהורה וזכותו הגדול של רבינו הקדוש אור העולם
יעמוד לסילנו להוושע בכל מילי דמיטב עדי נזכה
לביאת משיח צדקינו ומלכינו בראשינו בב"א.

קול תפילה

אמרות קודש בעניני תפילה נאמרים
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

תפילה למען שמו יתי

כי אם אל המקום אשר יבחר ה' וגו' לשכנו תדרשו ובאת שמה. וכתוב להלן (שם יב, יד) במקום אשר יבחר ה' שם תעלה עולותיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך. והנה כבר נתבאר כי האדם צריך בכל תפלותיו לכוון את לבו כנגד ירושלים כמבואר זה במס' ברכות. והענין הוא כי כבר נודע שהעבודה שבלב היא התפל' כי זהו באמת עבודה להתפלל בכוונה בלי מחשבה זרה והוא קשה עד מאד כמ"ש הרמב"ן ז"ל. אך הסגולה לזה היא שבעמידת האדם להתפלל לפני השי"י יכוון לבו להתפלל על חורבן ביהמ"ק ועל קידוש שמו ית"ש בעולם. הנה זה יועיל לו לעלות תפלתו דרך ביהמ"ק שהוא שער השמים לעלות כל התפלות וכל המצות השמים כנודע. וזה שאמרו (ברכות ד, ה) יכוון את לבו נגד ירושלים. פי' הכוונה תהי' טובה לה' ויעלה לרצון אם תהי' נגד ירושלים וזה הוא העצה להתפלה כנ"ל וזהו מאמר הגמ' (ברכות ג, א) אר"י פ"א נכנסתי לחורבה אחת מחורבת ירושלים להתפלל בא אליהו ז"ל ושמר לי על הפתח כו' ע"ש. שיש להבין מה שמירה שצריך על הפתח אך הוא כנ"ל שר"י שם על לב להתפלל על חורבן ירושלים. לכן מיד בא אליהו ז"ל המעלה כל התפלות ושמר על פתחו פיו כמ"ש ארני שפתי תפתח. הנה שמר אותו לבל יבא לו מחשבה זרה בתפלתו ותעלה לרצון לפני השי"י. וכמו שאמר אדומו"ר הרב הקדוש ר"מ מאפטא ז"ע כי צריך בימים הקדושי' לזכור אליהו הנביא שיעורר האבות ויעלו התפלות לרצון כנ"ל. וזהו פעולת אליהו הנביא מעולם אצל כל ישיבות הצדיקים להעלות תורתם ותפלתם. וז"ש (מלאכי ג, כג) הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' וגו' והשיב לב אבות על בנים וגו'. פי' שולח לכם אליהו הנביא להעלות התפלות שיהיו לפני בא יום ה' שיתפללו על אריכות הגלות וחורבן בהמ"ק וזהו השיב לב אבות על בנים שהאבות הקדושים יסייעו לזה כדברי אדומו"ר ר"מ הנ"ל. והנה לכך כאשר כוונת התפלה יהי' על ביהמ"ק הנה נכון עתה שיתעלה התפלה דרך שמה כי שם מקומה וזה שער השמים.

וז"ש הכתוב לשכנו תדרשו ובאת שמה. אם תדרשו לציון ותבקשו עלי' הנה באת שמה בתפלה שלך ותעל' לרצון להשכינה וזהו (בתפילת שמר"ע) המחזיר שכונתו לציון ע"י התפלה שמה. וזה שאמר עוד שם בגמ' (ברכות ג, א) ולא זו בלבד אלא בשעה שישאל נכנסין לביהמ"ק ולביהמ"ד ועונין איש"ר הקב"ה מנענע ראשו ואומר אשרי המלך שמקלטין אותו בביתו כך. פי' כשישראל עונין איש"ר ומבקשים על קידוש שמו הגדול ית"ש הנה זהו התפלה הרצויה ועולה דרך ביהמ"ק כי שם ביתה כו' לכך אשרי המלך שמקלטין אותו בביתו כך כי הקילוס עולה בביתו בבהמ"ק. וסוד נענע לי בראשו ידוע בסוד הנוענעים של לולב להמשיך מהאור העליון למעל' ראש למטה וזהו נענע ראשו כלי"ח. הנה זהו דרך התפלה לכוון על ירושלים ושם הוא המקום אשר יעלו כל התפלו'. הנה זה שאומרים (בתפילת מוסף) ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתינו כפל הלשון פי' הוא שנתרחקנו מעל אדמתנו ואין אנו יכולין לעלות בתפלותינו דרך בהמ"ק ולראות לפני ה' לעשות חובותינו בביהמ"ק להתפלל דרך ארצנו כמבואר. וע"ז הוא שהזהיר הכתוב כי אם במקום אשר יבחר ה' שם תעשה כל אשר אנכי מצוך ושם תעלה עולותיך ר"ל שם תעלה כל התפלות והמצות על כוונה הנ"ל. וזהו (שם) יה"ר שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו. פי' תעלנו היום בתפלותינו בגבולינו ושם נעשה קרבנות חובותינו גם היום כמ"ש יום חג הסוכות הזה נעשה ונקריב לפניך. הנה ממש נעשה שמה בביהמ"ק בתפלותינו דרך שמה כדרך שאחז"ל (שבועות טו, א) שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית. והבן.

נשמה אחת סיפרה לרבינו יחיאל
חמיו של הסמ"ק דהמלאכים זורקין
אותה למעלה ומניחין אותה ליפול
בעצמה על שהיה מדבר בשעה שהחזן
אומר ברכת מעין שבע!!!

כף החיים לר"ח פאלאגי סי' כ"ח סעיף י"ט

☆

מעט שיתחיל זמירות יזהר שלא
ידבר כלל ועיקר, כי כל הזמירות הוא
לתקן עולמות, ואיך יפסיק בדברים
בטלים וכמעט ע"ד אמת אינו נכון
ללמוד מזמורים וכיוצא בין הדברים של
הזמירות, כי כל הפסוקים והסדר הזה
נכון ומתוקן ע"פ הסוד ורזין עילאין, ולא
נכון להפסיק בעניני דברי תורה אחרים
שאינם שייכים ע"פ מדתו, ואם כל זה
בדברי תורה, ואי לו למדבר דברים
בטלים והזאה"ק החמיר מאד מאד
דעביד קלא לשכינתא ח"ו, ועל פי
הדיון משיתחיל ברוך שאמר אסור
להפסיק, כי ברכת ברוך שאמר נתקנה
מימות תנאים ראשונים קודם פסוקי
דזמרה, וברכת ישתבח אחריהם ואיך
יפסיק בניתים!!!

מורה באצבע סימן ג אות עד

☆

וירא ויאמר מה נורא המקום הזה
אין זה כי אם בית אלקים. ראוי לאדם
שיעמוד במקומות הנכבדים באימה
וביראה ובתוספות קדושה ויהיה מורא
שמים עליו בדבור ובמחשבה ובמעשה.
על כן המספר שיחת חולין בבית הכנסת
או בבית המדרש אף שלא בשעת
הלמוד ושלא בשעת התפילה מסלק
מורא שמים מעליו והוא איסור מוסף
על איסור של שיחת חולין.

ש"ה הקדוש פרשת ויצא

א ריכטיגע
קוויטל
 מיט א ריכטיגע
ישועה
 פאדערט א ריכטיגע
פדיון

בני ברק י"ג
 איכאל בן שניצל
 ז' סאלא זר אג
 ז' וואל
 ז' אטל ברק
 אהאלה זל אונעם

ביזמא דהילולא רבא פון רביקהוה"ט זצוקללה"ה ווען נשמתו הקדושה חופפת עלינו און ער שטייט על מקום מנוחתו צו אויפנעמען אלע וואס קלאמערן זיך אויף זיין טיר מכל קצווי תבל להפקד בדבר ישועה ורחמים. האט איר די זכיה זיך צו מזכיר זיין בפרטיות מיט א ריכטיגע קוויטל דורכן געבן אייער פדיון נפש פאר זיינע הייליגע מוסדות אין דורכדעם וועט איר זוכה זיין צו א ריכטיגע ישועה וימלא משאלותיכם במידה טובה ישועה ורחמים.

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים,
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

יום השבת היא שורש לששת ימי המעשה

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר מצוה אתכם היום, וי"ל עפ"י דאיתא במדרש רבנן אמרו הכל תלוי בשבת, והיינו כאשר תקנו לומר בברכת רצה והחליצנו שלא תהא צרה יגון ואנחה ביום מנוחתינו, והקשה הבני יששכר במאמרי השבתות (מאמר ו' ס"ג) דמשמע דבשאר הימים אין קפידא, וזה אינו, ע"כ פי' שהשבת היא שרשיי לכל הששת ימי המעשה ואם השורש הוא בשלימות בלי שום חסרון יוצאים הענפים ג"כ מושלמים, וכיון שיום המנוחה שהוא שורשיי (לכל) ששת ימי המעשה יהי' במושלם בלי צער יגון ואנחה, אזי בודאי גם הששת ימי המעשה יהיו מושלמים בלי חסרון כלל עכ"ד, וכן איתא בזוה"ק (ה"ב פה.) כל ברכאן דלעילא ותתא בינמא שביעאה תליין, וא"כ הברכות והקלות תלויין בהשבת, וע"כ אמר הכתוב 'ראה אנכי נתן לפניכם היום, זה השבת שנקרא שבת היום ואמרו חז"ל (שבת ק"ה) תלת היום כתיבי, והם התלת סעודתא דש"ק 'ברכה וקללה', דהכל נכלל בש"ק, 'את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום' לשמור ש"ק כהלכתו, ועי"ז תבוא עליהם הברכה, ובהיפך להיפך ח"ו.

ע"י השבת יוכל לשמור כל המצוות

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה וגו', וי"ל הדנה אי' בש"ס דשני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בליל שבת אחד טוב וכו' וכשמוצא נר דלוק וכו' היינו כנ"ל אזי מלאך טוב ואמר יה"ר שיהי' לשבת הבאה כן ומברכו ומלאך השני עונה אמן ואם לאו ח"ו להיפך, וזה כוונת הפ' ראה אנכי נתן לפניכם היום הידוע הרומז על שבת קודש כמו שכ' האוההה"ק בפ' ואתחנן בפסוק וידעת היום"ם עיי"ש ברכה וקללה שיש בו שני מלאכי השרת אחד מעודת לברכה וא' להיפך את הברכה אשר תשמעון וכו' נמצא תלוי הברכה והפכה ביום שבת ובשמירתו וזוה מיושב נמי הדקדוק דפתח בלשון יחיד ראה"ה וסיים בלשון רבים לפניכם" דבשבת איכא נשמה יתירה כדא"ר הביצה ט"ו והנשמה הוא עיקר האדם כמו שנאמר על בשר אדם לא יסך נמצא דבשבת כל אחד מישראל הוא כשנים וזה לפניכם היום"ם וזהו אשר תשמעון אל מצות כי סגולת שבת לשמור אח"כ כל המצוות כנ"ל ודו"ק ב"ה.

(יגל יעקב)

ע"י שיקיים עונג שבת יהיה אכילתו בימי החול מצוה

כי יריחי ה' אלקיך את גבלך כאשר דבר לך ואמרת אכלה בשר כי תאוו נפשך לאכול בשר בכל אות נפשך תאכל בשר, ופירש"י ז"ל למדה תורה דרך ארץ שלא יתאוה אדם לאכול בשר אלא מתוך רחבת ידים ועושר עכ"ל, וי"ל עפ"י המבואר בנועם מגדים כי נפש נק' התוספות נשמה שניתוסף בשבת קודש עיי"ש. ולפי זה י"ל כי הכתוב לימוד לנו איך שיוכל האדם לאכול תמיד אכילת מצוה, הדנה בש"ק ודאי מצוה לאכול בשר ולשתות יין, ואם מצערו את עצמו שלא לאכול בשבת קודש בשר ויין, הרי פוגם בנפשו הנוספת ופגם גדול הוא וכנ"ל. אמנם נראה להוסיף עוד דגם בימי החול יוכל לאכול בשר ולשתות יין אכילה דמצוה, והוא עפ"י משו"ל (כתובות ק:) כל ימי עני רעים ומקשה והא איכא שבתות וי"ט, ומתרג' שינוי וסת תחלת חולי מעיים, הרי שגם אם אוכל בשבת בשר אם אינו אוכל בחול אזי אינו עונג שבת,

ואדרבה צער הוא שהוא תחלת חולי מעיים, ונמצא דחוטא ג"כ על הנפש הנוספת בשבת כנ"ל, והתקנה לזה שיאכל גם בחול בשר ויין, כדי שעל ידי זה יוכל לאכול בשבת לעונג שבת ולא יזיק לו האכילה בשבת נמצא דגם מה שאוכל בחול בשר ויין הוא גם כן מצוה כיון שכוונתו שעל ידי זה יוכל לענג את נפשו הנוספת בשבת בתענוג שלם, ונמצא לפי"ז זש"ה כי יריחי ה' אלקיך את גבולך וגו' ואמרת אכלה בשר, שתרצה לאכול בשר ותרצה שאכילתך תהיה בדרך מצוה אזי אתן לך עצה איך שתתנהג שיהי' כל אכילתך מצוה ור"ל כי תאוו נפשך לאכול בשר ר"ל נפשך היא הנפש הנוספת בשבת, כי תאוו ותשתוק לאכול בשר, אזי בכל אות נפשך שתהיה האכילה בשלימות ולא תזיק לך ח"ו ואיך יוכל להיות זאת הוא ע"י שתאכל בשר גם בימי החול, ואז כאשר תאכל בשבת לא יהיה שינוי וסת ולא יזיק לך ותוכל לאכול בכל אות נפשך בשבת, ונמצא שגם האכילה שאוכל בחול הוא גם כן מצוה והוא לכבוד שבת, ולפי זה זש"ז"ל למדה תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתאבון, ר"ל שהאכילה תהי' בשלימות ולא יזיק לו, והוא על ידי שיאכל כל ימי השבוע ג"כ בשר ואז יוכל לאכול בשבת בשר לתאבון ולענג נפשו הנוספת בתענוג שלם, וזה כוונת זה הנגמא שיאכל לתאבון, ר"ל שיאכל בשבת לתאבון, ועל ידי זה יוכל לאכול בשר כל ימי השבוע.

(אמרי יוסף)

ע"י השבת יתברכו בכמות ובאיכות ברוחניות ובגשמיות

ונתן לך רחמים ורחמך וכו', נ"ל הפסוקים ע"פ ג' הקדמות א' מש"כ הוזה"ק כל ברכאין דלעילא ותתא בינמא שביעאה תליין וכו' דהאי יומא מתברכין מגי' כל שיתין יומין. ב' רשב"י אמר במס' שבת קי"ח אלמלי משמריין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין והק' תוס' בנדה ד"ג הא אמר ר"י אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף ות' דהרבה היו יולדות בכרס א' ופי' בחי' מהר"ש שהוא כענין שאמרו שהיתה אשה א' יולדת במצרים ששים ריבוא בכרס א' והוא משה שהי' שקול ככל ישראל כן אם יזכו ישראל תלד אשה בענין זה ס' ריבוא בכרס א' שהנולד יהי' כששים ריבוא נשמות שבגוף ע"כ, ג' בחינות הבנ"י מאמר חודש סיון דמחדש דהקב"ה נתן לישראל קודם מ"ת את השבת והוא שרביטו של מלך להורות להם שהם בניים למקום ומותר להשתמש בשרביטו של מלך והתשובה מועלת להם דאב שמחל על כבודו כבודו מחול, ובזו יל"פ הפ' וההמשך דהכ' אמר ונתן לך רחמים ורחמך ה' יתן לך שפע וברכה כדברי זוה"ק, והרבך הוא הריבוי באיכות בחי' המר"ש ואימתי יש להשיג זאת ואה"כ כי תשמע בקול ה' אלקיך לשמור את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום ותיבת היום לפענ"ד סובבת על שבת כמ"ש כי שבת היום לה, ור"ל אם תשמור את השבת ששקולה כנגד כל המצוות אז תזכה לברכה וריבוי, ונכון לפי"ז ג"כ ההמשך בניים אתם לה"א כי ע"י שמירת שבת נחשבים בני ישראל בניים למקום כפי' הבנ"י.

(נבו ושמו)

סעודות ואכילות שבת נחשב כאכילת קדשים

ואכלת לפני ה' א' וכו' מעשר דגנך וכו' ליראה את ה' א' כל הימים, ודרשו הכז"ל כל הימים אלו שבת וי"ט, ויובן ע"פ הנודע מההר"ע מפאנו זצ"ל בע"מ כי אכילת שבת הוא בחינת קדשים [ע"כ יש סעודות מלוה מלכה במו"ש יען באכילת קדשים הלילה הולך אחרי היום כנועד] ונמצא שפיר דומה אכילת שבת וי"ט לאכילת מעשר בירושלים.

(חמשה מאמרות)

לעשות רצון צדיק

אחינו בני ישראל שיחיו

בהערותכם להשתטח ביומא דהילולא

על ציון המצויינת קודש הקדשים

של מרון רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע

זכרו ואל תשכחו !!!

ליטול חלק בהחזקת כוללינו הקי' והמעטירה

כולל "עצי היים"

ד'סאטמאר

לצדקת רבי מאיר בעל הנס

המתנוסס לשם לתפארת ולתהילה בבני ברק יצ"ו

ובצל כנפיה יחסיון קרוב למאה אברכים ת"ח ומופלגים בתורה ויראה

העמלים בתורה מותקן הדחק על טהרת הקודש

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

רבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

מקום על לימוד התורה מגיע שכן בעוה"ז, ולזה בא הרמז בזה בס"ת תורה, דעל לימוד התורה שהוא הכנה לעבודת הבורא יש שכן לפעולתינו גם היום בעוה"ז.

(עצי חיים, עמים גיטין)

דרוש די עמים השי"ם

☆

ראה אנכי נולפניכם היום ברכה וקללה. ויתבאר על פי מ"ש אאמ"ר זללה"ה בקדושת יו"ט לבאר הנמי כמסי שבת בנר הנוכה בש"א פוחת והולך ובה"א מוסף והולך, דהנה כל עבודתנו הוא להרחיב גבול הקדושה ולהשפיל כח הסמרא אחרא ולהכניעה, והא בהא תליא, כי אמלאה החרבה וכשוה קם זה נופל, ולזה בית שמאי שהם מסמרא דגבורה סברי פוחת והולך, דהיינו לבער הקליפה וממילא יתרבה הקדושה, ובית הלל שהם מסמרא דחסד סברי מוסף והולך להטיב מעשינו ולהרבות כח הקדושה וממילא יתמעט הטומאה ע"כ, והנה ידוע כי הלכתא כב"ה לגבי ב"ש, וא"כ העיקר להמשך הברכה לישראל היינו להגביר כח הקדושה, והקללה ממילא יחול על ראש שונאינו ע"ז, ויתמעט כחם, והו כונת הכתוב ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה, ברכה רומז על העלת כח הקדושה, וקללה רומז על הכנעת כח הטומאה, ומדי עסקם בתורה ומצוות מתעלה ומתרומם כח הקדושה ונכנע כח הטומאה כי כשוה קם זה נופל, וע"כ הקדים קודם הברכה כי צריך להקדים הברכה והקללה מאליו יחול על הסמרא אחרא. **(דברי יואל)**

הסיבה, דהא כל עיקר הלימוד הוא כדי שידע כדת מה לעשות. אך יש לומר כיון דהלימוד הוא בעצמו מצוה, וגם עוד שנית יש בה שמביא לידי מעשה, על כן נחשב הלימוד לשני מצות, האחד עצמית המצוה של הלימוד, והשנית מה שהוא הכנה דרבה לעשות על ידה עוד מצוות, וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ה) לא עם הארץ חסיד ואין בור ירא חטא, דאם אינו לומד אינו יודע הא"ך להתנהג ולקיים המצות כראוי, וגם שהמאור שבה מחזיר למוטב (פתיחתא דאיכ"ר ב'), ומזכך האיברים, וכל הגוף נעשה קדוש ע"י שהוא דבוק בתורת ה' ובה יהנה יומם ולילה, וע"כ תלמוד גדול מפני שיש בהתורה שני ענינים. ובה יש לפרש מה שאמרו חז"ל בכמה מקומות (סוטה טז. מנהרין נא. זבחים טז.) דרוש וקבל שבר, כי ידוע מה שכתבו בספרים (בה"א מהרשי"א סוטה יד, שנט מישראל סי' א) דאע"ג דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קדושין לג.) מ"מ היינו דוקא על עצם המצוה, אבל על ההכנה והשתדלות ומה שמוסיף מדילי כגון גדרים וסויגים שלא לעבור על מצות ה', בזה מגיע שכר גם בעוה"ז, וז"ש דרוש וקבל שבר, היינו על ידי התורה שהוא הכנה לשאר מצות תקבל שכר בעוה"ז. וזה

שאר הכתוב ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה, הכונה שיקבלו ברכה ושכר גם בעולם הזה המכונה יום, כמו שדרשו חז"ל (עירובין כב.) היום בעולם הזה לעשותם ולמחר לעולם הבא לקבל שכרם, ואע"ג דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, מכל

ש"ש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה'. וי"ל עפ"י הידוע דאף שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אעפ"כ בכללות ישראל לא נמצא עולתה כהם, כי כאו"א נמצא בו דבר טוב ומדה טובה זה עוסק בתורה וזה עוסק בנמ"ח לא ראי זה כראי זה, הצד השווה שבהן כולן שוין לטובה, והנה מודעת זאת דבאם כאו"א מישראל יוכה להשלים א"ע מלא קומתו אזי נאמר עליו וראו כל העמים כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך מכל יחיד מישראל, אבל באם לא זכו איז צריכין להיות באגודה אחת ואז אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם, והנה בשלש הגלים באו בניי למדרגה גדולה שכאו"א היה לו בחיי קריאת שם ה' פני אל, כמ"ש בסה"ק עה"פ ולא יראו פני ריכם, וזשי"ה שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך, וא"כ היו כולם באגודה אחת בלב אחד, וע"ז היה את פני ה', כלומר שכאו"א היה לו אור פני מלך חיים שהשם נקרא עליו.

☆

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וגוי את הברכה אשר תשמעו, וכתב בכעל הטורים את הברכה אשר תשמעו סופי תיבות תורה. וצ"ב הרמז בזה. ויובן עפ"י"מ דמצינו (קדושין ט) תלמוד גדול שמביא לידי מעשה. ולכאורה יש להבין כיון דתלמוד הוא גדול משום שמביא לידי מעשה, וא"כ משמע דהעיקר הוא המעשה, והאיך יש לומר דתלמוד גדול וכי גדול המסבב יותר מן

פועל'ט ישועות בזכות הצדיק! לקראת ימים נוראים הבעל"ט

אין די טעג ווערט אראנדזשירט א

נסיעה קיין סיגעט

לכבוד דעם יארצייט פון הגה"ק מרן בעל ייטב לב זי"ע
קומענדיגן ו' אלול הבעל"ט

מען וועט ארויספארן אי"ה

מיטוואך פ' שופטים, ב' דר"ח אלול, ולמס' Aug. 11

און מען וועט צוריקקומען אי"ה

מיטוואך פ' תצא, ולמס' Aug. 18

א געהויבענער שבת קודש וועט אפגעראכטן ווערן אין אוהעל
ברוב פאר ווהדר, סמוך ונראה צום ציון הק' פון הייליגן ישמח משה זי"ע
- א גרויסארטיגע יארצייט סעודה וועט אפגעראכטן ווערן אין סיגעט ביזמא דהילולא -

הגה"צ ר' חיים הערש מיזליש שליט"א, ר"י מהרי"ט בני ברק
ואבדק"ק סאטמאר-אלעד וועט אי"ה באגלייטן די נסיעה!

ביי א נסיעה מיט High-N-Low זענט איר פארזיכערט בעז"ה צו:

- שלאפן געהעריג יעדע נאכט אין א האטעל
- האבן צוויי זיצן אויף א באס פאר אייער באקוועמליכקייט
- עסן געהעריג פרישטאג, מיטאג און נאכטמאל, אזוי ווי ביי איך אינדערהיים

כאפט אריין די געלעגנהייט אין די ימי הרהמים ווהרצון, זיך
אויסצובעטן א גוט געבענטשט יאר און א שנת גאולה וישועה!

פלעצער זענען באגרעניצט!

פאראינטערעסירטע ביטע רופט:

חיים צבי וויינשטיין

High-N-Low Travel

TEL: 845-352-4022

FAX: 845-352-4722

סדר הנסיעה:

דאנערשטאג פ' שופטים

לאנצוט, ליזענסק,
שינאווע, דינוב, מ'וועט
נעכטיגן אין רימנוב

פרייטאג

צאנז, אוהעל

שבת קודש

וועט מען ווילן אין אוהעל,
אין א הערליכן האטעל
סמוך ונראה צום ציון
הישמח משה זי"ע

זונטאג פ' תצא

ליסקא, קערעסטיר, קאלוב
סאטמאר, מ'וועט נעכטיגן
אין סיגעט

מאנטאג יודה'ל

סיגעט, בישטינא, חוסט,
מ'וועט נעכטיגן אין
מונקאטש

דינסטאג

זידיטשויב, פרעמישלאן,
סאסוב, מ'וועט נעכטיגן אין
בעלז

מיטוואך

זאלקאווע (תבואות שור)
דערנאך פארט מען אהיים
פון לעמבערג קיין ניו יארק
בשעטומ"צ

עס איז דא אן

אפציע צו בלייבן

אויף נאך א טאג

מיטוואך לממשיכים

אניפאל, פולנאה,
מעזיבוש, בארדיטשוב,
מ'וועט נעכטיגן אין
בארדיטשוב - (אומאן)

דאנערשטאג לממשיכים

(פאסטוב), אנטאוועקע

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה

בשנת תרכ"ח שררה מחלת החולי רע בכמה גלילות, ובא שליח מיוחד מעיר קרעמנטשוג אל הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע עם פדיון, לבקש רחמים על נפשם ועל זרעם. השליח הגיע לשבות שבתו בטשערנאביל ושבת פרשת ראה היתה, ובלייל שבת קודש בעת עריכת השלחן אשר לפני ה' פתח הצדיק ואמר בזה הלשון: האור החיים הקדוש אומר כי משה רבינו ע"ה אמר לבני ישראל ראה אנכי הביטו והסתכלו עלי, ויתן לכם ברכה, אני איני יכול לומר כן, אבל אני אומר והקללה אם לא כשאתה רבונו של עולם לא תתן להם קללה אזי אני ערב לך שישמעו אל מצות ה'. והוסיף לומר בלשון קדשו: עכשיו שכבר כן נתת חלילה קללה מה יצא מזה, הנה זה עתה היו תשעת הימים ובעצמי כתבתי להם שייאכלו בשר ובתשעה באב כתבתי לכל היהודים שלא יצומו הרי שטוב יותר רבוש"ע 'והקללה אם לא' ותראה אז כי 'ישמעו אל מצות ה', השי"ת ישמור לנו ולכל ישראל ובפרט לעיר קרעמנטשוג מן החוללות ומכל פגע רע ונזכה לגאולה שלימה ולביאת משיחנו במהרה בימינו כן יהי רצון אמן סלה.

ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה

פ"א באו לפני הרה"ק מטשערקאס זי"ע וסיפרו לו שהתפשט מגיפה בעיר אחת הסמוכה לקיוב, והרבה מאחב"י ניגפים, והפצירו בו לעורר רחמי שמים, מיד קם ונסע לשם ואמר שיתאספו כל הקהל ברחוב העיר, אנשים נשים וטף, וישא מדברותיו לפניהם בהתעוררות גדולה, ולבסוף פרש כפיו אל העדה וקרא בפסוק מפ' ראה, ואמר בזה"ל: "ראה אנכי" ראו אותי, הסתכלו בקלסתר פנים שלי, "אנכי נותן לפניכם היום ברכה", כי ברך אברככם שכל הרואה אותי היום הוא מובטח לו שישלים שנתו, ותיכף נמתקו הדינים מעל יהודי המקום והמגיפה נעצרה.

גם לרבות את אבותיהם..

הרה"ק רבי יהושע מאוסטראווי זי"ע [בנו של הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זי"ע] שבת פעם בשבת קודש פרשת ראה אצל הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע, בלייל שב"ק בעת עריכת שולחנו הטהור פתח השר שלום זי"ע באמירת התורה על הפסוק (יב, לא) כי כל תועבת ה' אשר שנא עשו לאלוהיהם כי גם את בניהם ואת בנותיכם ישרפו באש לאלוהיהם, ופרש"י גם לרבות את אבותיהם ואמותיהם א"ר עקיבא אני ראיתי עובד כוכבים שכפתו לאביו לפני כלבו ואכלו, והקשה למה צריכין לעדותו של רבי עקיבא, ולא מפורש הוא בפסוק גם את בניהם וגו' ישרפו באש, ותירץ אלא מאי דרבי עקיבא רצה לומר אני ראיתי זאת בעצמי

עכדה"ק, אחר עריכת השולחן כשהלכו לבית האכסניא אמר אחד מאנשי הרה"ק רבי יהושע מאוסטראווי שבאו עמו לשבות בבעלא, הייתי נותן משקה אם אחד יפרש לי כוונת התורה שאמר הרה"ק מבעלזא נענה לו רבו הרה"ק מאוסטראווי, עשה כדברך ולך הבא יין ואני אומר לך. כשהביא המשקה אמר לו הרה"ק דע לך שכל החידוש של הרה"ק מבעלזא היה שגם הוא ראה עתה כזאת שכן הרג את אביו, ומזה יצמח טובה וישועה לאיזה איש ישראל פירש ולא הוסיף, למחרת השבת הגיע אדם אחד עם בשורה טובה אל הרה"ק מבעלזא שזכה בדבר המשפט הקשה שהיה לו עם אדון אחד, אשר הזכיר לפניו מספר שבועות קודם, וניצל מסכנה גדולה וסיפר היהודי לפני הנוכחים שם בבית הרה"ק מבעלזא עובדא היכי הווי, כי שני הצדדים העמידו סנגורים אב ובן היינו האדון העמיד לצי"ד את האב ואני לקחתי לצי"ד את הבן, במשך המשפט הייתי בסכנה גדולה אולם בטחתי בברכתו הקדושה של רבינו, ומן השמים יעזרונו וכאשר יגזור כן יקום, והנה ראו זה פלא בלייל שבת זו קם הבן על אביו עו"ד של האדון והרגו נפש וכיון שכן הודיעוני על ביטול המשפט, עתה ראו כולם בצדקת פירושו של הרה"ק מאוסטראווי בדברי הרה"ק מבעלזא בעת עריכת השולחן שפעל בדבריו הקדושים ישועה לאותו יהודי.

ולא ירע לבבך בתתך לו

הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע נסע פעם דרך העיר שיפס, ובאותה עיר היה דר חסיד אחד בשם ר' זלמן והיה עני גדול, כשבא ר' בונם לאכסניא שלו שלח לקרוא את ר' זלמן ואמר לו שיעשה סעודה בשבילו כדרך החסידים, ונתן לו כסף לקנות צרכי הסעודה בהרחבה, באמצע הסעודה ראה הרה"ק מפרשיסחא כי כל בני הבית הולכים בגדים קרועים, מיד נתן לר' זלמן כסף עבור בגדים חדשים לכל בני הבית, אחרי הסעודה ציוה לר' זלמן לקנות משקה ושוב נתן כסף בהרחבה, ומכל הנתינות הללו נשאר לר' זלמן גם די כסף מזומן, בשעת פרידתם הוציא הרה"ק סכום כסף ונתן לר' זלמן ולא רצה ליקח, באמרו הלא נשאר לי מכל מה שנתת לי עד עכשיו, השיב לו הרה"ק מפרשיסחא ואמר: הנה בתוה"ק כתוב "נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו" כלומר מי שנותן להעני בתורת רחמנות, מפני שרך לב הוא בטבעו ואינו יכול לסבול הצרות של העני, זה אינו בכלל צדקה, וז"ש התוה"ק ולא ירע לבבך בתתך לו שצריך ליתן לו כ"כ עד שלא תהיה לו עוד רחמנות על העני המקבל ואז הוא מקיים מצות צדקה, ואף אני כן שנתניות הראשונות היו מפני הרחמנות וזה לא נקרא צדקה, ורק אחרי שכבר נתתי לך כל מה שהיה חסר לך, שוב אין אני נותן לך מפני הרחמנות אלא מפני מצות צדקה.

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנות"ק על טהרת הקודש

פרשת ראה

מו"ה נתנאל קויפמאן גי"ו
המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה שלמה אלעזר בערקאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה יחיאל מנשה גאטליעב הי"ו
הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה יוסף משה געלבשטיין הי"ו
הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה אלי בערגער הי"ו
הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה יוסף שמעי' פאלאטשעק גי"ו
הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מו"ה שמעון ישראל קארובלי הי"ו
הר"ר חיים הירש שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה עקיבא ביטמאן הי"ו
הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה חיים אלישע שטערן הי"ו
הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה מאיר יעקב פאלאטשעק גי"ו
הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

הרב ירמיי טייטלבוים שליט"א
המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה יעקב הערש דרוממער גי"ו
המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה יואל שטיין הי"ו
המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה מנשה אליעזר גליק הי"ו
המלמד: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

הרב בעריש ראזענבערג שליט"א
המלמד: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה אברהם ישראל אלטר
וויינשטאק הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

הרב ליפא טייטלבוים שליט"א
המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מו"ה חיים עקשטיין הי"ו
המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

מו"ה דוד לייבוש גוטמאן הי"ו
המלמד: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

מהונך אל תיקרי מהונך אלא גם מגרונך, דקאי על מצות צדקה, כי אפילו מי שאינו יכול לכבד את ה' מהונו כי אביון הוא, מ"מ יכבד את ה' מגרונך לאחרים שיתנו.

☆

ורעה עינך באחיך האביון ולא תתן לו וכו' והיה בך חטא, ולכאורה יל"ד למה מדגיש הכתוב דווקא כאן שאם לא יקיים מצוה זו יהיה בו חטא, הלא בכל המצוות אם אינו מקיים יש בו חטא, ונל"פ דהנה איתא בגמ' (בבא בתרא ט:): שאל טורנדוסופוס הרשע את רבי עקיבא אם אלוקיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם, אמר לו כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנום, אמר לו אדרבה, זו מחייבתך לגיהנום משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורים, וציוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא כועס עליו, ואתם קרויים עבדים, שנאמר "כי לי כל בני ישראל עבדים", השיב לו רבי עקיבא אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורים, וציוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא דורון משגר לו, ואנו קרויים בנים, שנאמר "בנים אתם לה' אלוקיכם", עכ"ד הגמ'. פירות הנושרים מדברינו כי עי"ז שאנו קרויים בנים להקב"ה זה המחייב לנו לתת צדקה, והנה מודעת זאת שתשובה מהני רק לישראל מפני שאנו בבחינת בנים למקום, ואב שמחל על כבודו כבודו מחול, משא"כ באומות העולם שנקראים עבדים ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ומעתה יובן היטב מאמה"כ ורעה עינך באחיך האביון ולא תתן לו מפני שתאמר שזו נגד רצון השי"ת שעשאו עני, ועי"כ שאתה מחזיק א"ע לעבד, וכדברי הגמ', ולפי"ז לא תועיל תשובתך "וזהו בך חטא".

☆

ורעה עינך באחיך האביון ולא תתן לו וכו' והיה בך חטא, ויל"פ דהנה לפעמים כשיבקשו מאיש ממון לצדקה, יאמר שיש לו אח אביון ומצוה בקרובים יותר מרחוקים, וז"ש ורעה עינך באחיך האביון דהיינו שתאמר שרעה עינך לתת צדקה מפני שאחיך אביון הוא, אבל באמת "ולא תתן לר"י היינו שגם לאחיך האביון לא תתן, או וקרא עליך אחיך אל ה'.

☆

שבעת ימים תחג לר"י וגו' והיית אך שמח. וי"ל עפ"י"מ שדרשו חז"ל דרשו והיית אך שמח לרבות ליל יום טוב האחרון של חג, ומקשים המפרשים הלא אכין ורקין מיעוטין הן ואיך בא לרבות. וי"ל דהנה בחג הסוכות ישנם כמה וכמה מצות שיש לשים עליהם סוכה ארבעת מינים, שמחת בית השואבה ועוד, וכל אלו המצות נוהגות רק בשבעת ימי החג, ולא ביום השמיני שנתמעט מכל אלו המצוות ולא נשאר בו רק מצות שמחת החג לבדה. והוה שאמרו והיית אך שמח לרבות ליל יום טוב האחרון של חג, ובאמת ריבוי זה מיעוטין הוא ודו"ק.

ראה אנכי נתון לפניכם היום ברכה וקללה. כבר הקשו המפרשים הלא כשהקב"ה מעכב שכרן של מצוות ונותנן בעוה"ב, עובר הוא על לא תלין ותרצו דכיון שניתנה תורה ע"י שליח הוא משה רבינו ע"ה ובאופן זה אין עוברים על לאו דלא תלין ולפי"ז אנכי ולא יהיה לך מפני הגבורה שמענו, ולא ע"י שליח והשכר על אלו מגיע בעוה"ב, וזה שנאמר ראה אנכי השכר עובר קיים מצוות אנכי נתון לפניכם היום בעוה"ב ברכה, וקללה, ר"ת ו"הקרן קיימת לז' לעולם ה'בא.

☆

כי יהיה בך אביון וכו' לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיך האביון, כי פתוח תפתח את ירך וכו' ונל"פ הפסוק עפ"י"מ דאי במדרש (קהלת רבה פ"ה פ"ד) אמר רבי מאיר בשעה שבא אדם לעולם ידיו הן קפוצות, כלומר כל העולם כולו שלי הוא ואני נוחלו, וכשהוא נפטר מן העולם ידיו הן פשוטות, כלומר לא נחלתי מן העולם הזה כלום ריקם באתי וריקם יצאתי, וז"ש ולא תקפוץ את ירך מאחיך האביון, שלא תחזיק הכל בידך מבלי לתת לזולתך, כי זכור תזכור שגיע עת כי פתוח תפתח את ירך, ותהינה יריך פשוטות ולא תישול מן העולם הזה כלום, רק פועל צדקות אם תהיה זאת ילווך לבית עולמך.

☆

נתון נתן לו ולא ידע לבבך בתתך לו וי"ל דהנה הנותן צדקה הרי רצונו וחפצו לקיים המצוה בשלימות, ליתן להעני די מחסורו אשר יחסר לו, אולם כמה יש בכוחו של בן אדם ליתן, וכמה שנתן להעני עדיין לא נתן שיעור מספיק כדי צרכי הצצאות העני, ועל זה כואב לבו של הנותן שלא נתן די הצורך ורוצה ליתן לו יותר, אכן יש עצה לה ליתן להעני גם זכות המצוה עצמה ושכרה, ובוה כבר נתן לו מתנה מרובה, שהרי אין קץ לשכרה של המצוה, ושה"כ נתן נתן לו – שתתן לו גם את הענות, היינו מצות הניתנה בעצמה, וממילא ולא ידע לבבך בתתך לו – שלא יכאב לך על מה שלא נתת לו יותר, כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך ואי"כ כבר נתת לו ברכה מרובה דהיינו מלבד ממונך גם שכר המצוה שמגיע לך על הניתנה.

☆

כי לא יחדל אביון מקרב הארץ על כן אנכי מצוך לאמר פתוח תפתח את ירך. ונל"פ דלכאורה מה יעשה האביון שאין ביכולתו לקיים את מצות הצדקה אך י"ל דהנה אמרו חז"ל (בבא בתרא ט:): גדול המעשה יותר מן העושה ומשום כך איש שאין לו ממון מוטלת עליו חובה לעורר אחרים ולדבר על ליבם שיפתחו את ידם לתת צדקה, וז"ש הכתוב "נתון נתן לו" אולם הלא ידעים אנו כי לא יחדל אביון מקרב הארץ ואיך יקיים הוא מצות צדקה, לכן מסיים הכתוב "על כן אנכי מצוך "לאמר" (גם לאחרים) פתוח תפתח את ירך, דהיינו שתה"י מעשה אחרים לצדקה, ובוה תקיים מצות צדקה בהידור כי גדול המעשה יותר מן העושה, ובוה יובן ג"כ מה שדרשו חז"ל (פסיקתא רבתי ע"פ עשר תעשר) כבר את ה'

**ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

ודרשת והקרת

בדיני וגדרי הענקה

הענק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך (ראה יד, טו)

נתחייב בה עדיין כלל בעודו מחיים, ורוצה לבאר סברת הקצות הא דלא הקשה אליבא דכו"ע עפ"ד הריטב"א (ה"ד בקצות סי' שג) דאפי' למ"ד דמשעת משיכה נתחייב השואל באונסין מ"מ אינו אלא שעבוד נכסים ולא שעבוד הגוף, דחיוב הגוף הוא דייקא משעת אונסין, עכ"ד, עכ"פ חזינן מדבריו דיתכן שיחול חיוב ושעבוד על הנכסים עכשיו על דבר שיתחייב אח"כ מאחר שסיבת החיוב של שעת אונסין הוא מכח חלות דין שואל שחל עכשיו, וא"כ ה"ה י"ל דה"צ בהענקה דאע"פ דחיוב הענקה חל אח"כ בשעת יציאה מ"מ מאחר שסיבת החיוב הוא העבדות, שפיר י"ל שחל מעכשיו שעבוד נכסים על דין הענקה שיחול אח"כ.

וכעין סברת הקה"י הנ"ל ביארו האחרונים ביתר ביאור עפ"ד הנמוקי יוסף בב"ב (כב.) דהזורק חץ וקרע שיראין לאחר מיתתו גובין מן היורשין, ומשום דמעשה המחייב על השיראין הוא הזריקה, וביאור הדבר הוא, דשעבוד נכסים נהיה ע"י המעשה המחייב ולא ע"י החוב, ולכך אף דהחוב לא חל עליו כיון שבשעת קריעת השיראין כבר שבק חיים, מ"מ איכא שעבוד נכסים, כיון דדין שעבוד נכסים הוא מחמת הדין ערבות דנכסיה דבר נש אינון ערבין ליה, והערבות הוא על מעשה המחייב, וממילא כשזרק חץ מיד חל דין ערבות שהנכסים ערבים על מעשה הזריקה לחיובים שיצאו אח"כ מזה, ולהכי אף שקריעת השיראין היה לאחר מיתה מ"מ הנכסים היו כבר ערבים מחיים, וקנין השעבוד באמת יחול רק אצל היורשים מצד הערבות שחלה מחיים, ולפי"ז ה"ה הכא בהענקה נראה דהמחייב אינו היציאה דנימא שהמחייב הוא רק אחר מיתה, אלא המחייב הוא העבדות שהוא עד רגע היציאה וכדכתיב בקרא כי משנה שכר שכיר עבדך, דהעבדות הוא המחייבת הענקה לכשיצא, ולהכי אף שחלות החיוב באמת לא יחול אלא לאחר מיתה, מ"מ הערבות של הנכסים כבר חל עם המיתה, ועי"ז חל השעבוד עליהם לאחר מיתה.

הנה בפסוק הנזכר נצטווה האדון להעניק לעבדו בשעה שיוצא לחירות, מכל טוב שיש לו בביתו, והוא גמ' ערוכה בקידושין (טז) וכל הדרשות שדרשו רבות ולמעט במצוה זו, עכ"פ הוא כמלוה הכתובה בתורה.

הקצוה"ח (סי' לט סק"א) הקשה אליבא דרב ושמואל דסברי בפרק גט פשוט (קעה) דשעבודא לאו דאורייתא, ומשמע התם דאפי' במלוה הכתובה בתורה סברי דשעבודא לאו דאורייתא וכמ"ש הש"ך, והקשה לפי"ז הא דתניא בקידושין (סג) ואלו מעניקין להם היצאים בשנים וביובל ובמיתת האדון ואמה העבריה בסימנן וכו', ולכאורה האיך שייך הענקה במיתת האדון הרי אינו גובה מן היורשין אפי' כתובה בתורה,

ואפשר דהך הענקה במיתת האדון אינו חוב אביהם אלא חוב עצמם, ומנכסי עצמן צריך ליתן הענקה אפי' אם לא הניח להן אביהן נכסים, דהוי כאילו קנו יורשין עבד והוציאו אותו לחירות, ואע"ג דלא קנו אותו מעולם דהא נפיק על ידי מיתת האדו, מ"מ הקנין והחירות באין כאחד, אבל מסיים דהסברא לא מכרעת הכי, וצ"ע.

☆

והקהילת יעקב (קידושין סי' כג) הקשה על דברי הקצות למה העמיד קושייתו דייקא ארב ושמואל דסברי שעבודא לאו דאורייתא, דהרי קושייתו יש להקשות אכולי עלמא אפי' אי נימא דשעבודא דאורייתא, מ"מ הרי הוא דייקא על חוב שנתחייב אביהן בעודו בחיים ונשתעבדו נכסיו, אבל חיוב הענקה פשוט הוא שאינו חל החיוב אלא בשעת יציאה דהיינו בשעת מיתת האדון דהא עד עכשיו לא היה מחוייב בהענקה, וכן כתב להדיא בשיטה לא נודע למי בקידושין (טז) ד"ה בורח וגו' דאין אומרים גבי בורח תצא עבודה בהענקה דלא מחייב ליה הענקה כלל עד דמשלים בהדיה" ע"ש.

וכיון שכן את"ל שהענקה אינו חיובא דיורשין עצמן אלא מדין שעבוד שנשתעבדו נכסי אביהן, תמוה הוא האיך נשתעבדו נכסי אביהן אהענקה שלא

אמנם במקנה קידושין (טו) בד"ה ר"ש וכו' כתב דמה שגובין מן הירושין הוא רק מדין שעבוד נכסים ולא משום שהחיוב עליהם.

☆

ועצם תירוצו דהוי כאילו הירושין ירשו עבד ויצא מרשותם דבבת אחת חלו הירושה והיציאה, והקה"י (ש) מבאר באופן אחר עפמ"ש הרמב"ם (כ"ב מעבדים ה"ב) מצוה לומר לו צא בשעת יציאה, ואע"פ שלא אמר לו הוא יוצא, ע"ש, וכן הוא במכילתא (משפטים) בשם רשב"י ובשבעת יצא וכו' מלמד שמצוה לומר לו צא וגו'.

והנה מצוה זו לומר לו צא בפשוטו הוא על אדם זה שלולי דין יציאה היה הוא מחזיק בו ועליו צוותה שיאשר ויקיים יציאתו וישלחנו ושיוצא בשש שלולי דין שש היה האדון מחזיק בו המצוה הוא על האדון לשלחו, ושיוצא במיתת האדון שאלולי דין יציאה דמיתת האדון היה מחזיקים בו הירושין לעבד, אז המצוה חלה עליהן לומר לו צא ולאשר יציאתו וחירותו, ולפי"ז י"ל שמצוה הענקה אינו בדוקא על מי שעבד אצלו אלא המצוה להעניק הוא על זה שמצוה לשלחו שהרי כתיב כן וכי תשלחנו לא תשלחנו ריקם, וא"כ שפיר חייבין הירושין בהענקה אפי"ן אם לא נאמר דהוי כאילו ירשו ויצא מרשותן, ולפי"ז יסר דחיקת הקצות שסברתו אינו מתקבל על הלב כמו שהוא מעיד עליה.

☆

ויש מהאחרונים שמבארין דברי הקצות בתירוצו (עיין במילואי חושן על הקצות) עפ"י הגר"י (בכתבי הגר"ח קידושין ט"ז) דמה דאין עבד עברי עובד הירושין, אין זה משום דאין לאדון כח מצד דיני ממונות להודיש העבד לירושין, אלא שהוא מזכותי העבד שאינו חייב לעבוד רק לאדון ולא לאחר, ובכחאי גוונא שאינו מגרע זכותו שפיר הוי בעלים עליו, ולכן יכול להנחיל הנחלה דריב"ב, ומביא ראייה ליסודו ממ"ש הרמב"ם בפ"ד ה"י דאין האדון יכול למכור אמה העבריה ולא ליתנה לאדם אחר בין רחוק ובין קרוב ע"ש, ואי נימא שהוא חסרון בבעלותו לגבי מכירה, מה הוצרך להשמיענו דבין רחוק ובין קרוב, ועב"ח דוודאי אין חסרון בבעלותו, והא דאינו יכול למכרו הוא דין בהלכות עבד דאינו מחוייב לעבוד לאחר וזה גורם להפקיע ולבטל המכירה, כן מתאמרא משמיה דהגר"י, ולפי"ז י"ל דלענן להוציאו לחירות שזה אינו מגרע זכותי העבד הוי שפיר בעלים עליו.

ובאמת יש נידון במנחת חינוך (מצוה תפ"ט) אי מצוה הענקה הוי מצוה גרידא או הוי שעבוד נכסים, והמנ"ח מחדש דאפי"ן אי נימא דהענקה הוי רק מצוה ולא שעבוד נכסים, מ"מ בי"ד יורדין לנכסיו,

כמו שמבואר בראשונים דגם למ"ד שעבודא לאו דאורייתא מ"מ יורדין לנכסי הלווה דמבואר בכתובות (פ"ג) דלמ"ד פריעת בע"ח מצוהאי אמר לא ניהא לי לעיבד מצוה, מ"מ מכין אותו עד שתצא נפשו מדין כפיה על המצוה, ומהאי טעמא יורדין לנכסין דעד שאתה כופיהו בגופו כופיהו בממונו, וה"נ גבי הענקה אפי"ן אי לא הוי חוב ממון וליכא שעבוד נכסים, מ"מ מדין כפיה על המצוה ירדו בי"ד לנכסיו, ע"ש בדבריו.

אמנם ידוע יסודו של הגר"ש שקאפ על קו' הקצות (ס"ו לט סוסק"א) שהקשה אמאי גבי רבית קצוצה אין בי"ד יורדין לנכסיו, ואמאי לא ירדו לנכסיו מדין כפיה על המצוה מהאי סברא כתבו הראשונים שעד שאתה כופיהו בגופו כופיהו בממונו, ות"י ע"ז הגר"ש"ש דמצד דין כפיה על המצוה לחוד אין הבע"ח יכול לזכות בנכסי הלווה בעל כרחך, וכדי שיוכל לזכות בנכסים צריך שיהיה חוב ממון, שאז יש לו זכות על הבעלים שבעלותו לא תעכב עליו מלזכות בממונו, ולהכי דווקא בפריעת חוב כתבו הראשונים שאפי"ן למ"ד שעבודא לאו דאורייתא מ"מ יכול בי"ד לכופו ע"ז ולירד לנכסיו כיון שיש לבע"ח זכות ממון על הבעלים, ועי"ז הוא זוכה בנכסים. והא דפריך בגמ' שם כי אמר לא ניהא לי דאייעבד מצוה מאי, היינו מצד איזה דין יש לבי"ד כח להתערב בענין, דבשלמא אי שעבודא דאורייתא הרי יש לבע"ח זכות בנכסי הלווה, וכשאינו רוצה לפרוע הוא מעכב בידו את שעבודו, ובי"ד יכולים ללהכותו על שהוא מעכב את שעבודו, אבל אי שעבודא דאורייתא ואיכא רק מצוה דפריעת חוב מאיזה דין יכולין בי"ד להכותו, וע"ז מתרץ בגמ' מדין כפיה על המצוה, חזידשו הראשונים דא"צ דוקא להכותו אלא עד שאתה כופיהו בגופו כופיהו בממונו ויכולין לרדת לנכסיו, אבל בזה עדיין לא זוכה בנכסים, ורק מצד החוב ממון שיש לו על הלווה יכול הוא לזכות בנכסים, ומהאי טעמא בחזרת ריבית קצוצה דהוי מצוה גרידא אין בי"ד יורדין לנכסיו דאין יזכה בנכסים, ובי"ד יכולים רק להכותו מדין כפיה עד שיאמר רוצה אני ויתן נכסיו מרצונו, ולפי"ז ה"ה גבי הענקה אי הוי מצוה גרידא לא ירדו בי"ד לנכסיו מדין כפיה, והוא לכאורה נסתר עפ"י המנ"ח.

פנינים וחידושים בגמרא מס' סוטה הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

מ"נ ע"י אחד המג"ש שליט"א

פניני התורה

פטירת משה רבינו בשבת או בערב שבת

טעם אמירת 'צדקתך' בשבת במנחה

טעם אמירת צדקתך, משום שהנשמות יורדות בחזרה לדינם במוצ"ש

והמרדכי (שם סימן תתקנ"ו בהלכות ספר תורה) הביא דברי רב שר שלום הנ"ל והאריך להקשות עליו, והביא את דברי המדרש (רבה וילך פ"ט ס"ט) שמשוה רבינו כתב ביום פטירתו י"ג ספר תורה, ואם היה בשבת איך כתב י"ג ספרי תורה, ולכן מסיק כתוס' דפטירתו היה בערב שבת, וטעם אמירת צדקתך לצידוק הדין, מפני הנשמות שיורדות בחזרה לדינם במוצאי שבת, וכ"כ המרדכי (פסחים על הגמרא ק"ה). ומוסיף שם שמשום כך לא אומרים צדקתך צדק אם חל במוצ"ש ראש חודש, מפני שבר"ח לא חוזרות הנשמות לגיהנם. וכן כתב הרא"ש (עריב פסחים סימן י"ג) והביא דברי המדרש שהשעות מים בשבת בין השמשות כאילו גוזל את המתים, מפני שחוזרים לדינם, עיי"ש.

הפטירה היה בער"ש והקבורה בשבת

כתב הטור (או"ח סימן רצ"ב ס"ב) כדברי רב שר שלום שטעם אמירת צדקתך בשבת במנחה, מפני שבאותה שעה נפטר משה רבינו, והוסיף שלכן נהגו שלא לקבוע מדרש בין שני תפילות [מנחה למעריב] בשבת, [וכתב הב"ח (שם) דאיתא בזוהר (תרומה עמוד ע') שגם יוסף דודו מתו בשבת, וע"כ אומרים ג' צדקתך]. וכן הביא הדיעה שלא מת בשבת, אלא אומרים צידוק הדין מפני שהרשעים חוזרים לגיהנם במוצאי שבת. והנה הב"ח (שם) מיישב הסתירה בענין יום פטירתו של משה רבינו, וכתב "דודאי משה מת בערב שבת, ובאותו יום כתב י"ג ספרי תורה, ואז כתב היום מלאו ימי ושנותי, אבל קבורתו היתה בשבת במנחה, ובין

בגמרא (דף י"ג:) 'וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד', תנא אותה שבת [שנפטר בה משה רבינו] של דיו זוגי היתה [שנים, זוגות, היינו שני חברים היתה של משה ויהושע יחד, שבתחילת היום היתה ההנהגה עדיין בימי משה ובסופה ניתנה ליהושע], ניטלה רשות מזה וניתנה לזה". וכתב המהרש"א שמדברי הגמרא מוכח קצת שמשוה רבינו נפטר 'בשבת קודש', ומצאנו בזה ארוכה עוד בדברי הראשונים ובספרי הפוסקים, כיבואר בקצרה להלן.

טעם אמירת צדקתך בשבת במנחה משום שבאותה זמן נפטר משה רבינו

בתוספות (מנחות ל'. ד"ה מכאן ואילך כתב יהושע) כתבו מה שנוהגין לומר צידוק הדין בשבת במנחה [צדקתך צדק] פירש רב שר שלום גאון, על שנפטר משה רבינו באותה שעה, לפיכך נמנעו מלעסוק בתורה משום דאמרינן, חכם שמת כל בתי מדרשות בעיר בטלין.

קושיית התוס', ודעתו דמשה רבינו נפטר בערב שבת

והקשה התוס' (שם) דהא כתוב (דברים לא, ב) 'בן מאה ועשרים שנה אנכי היום' ודרשינן במס' ראש השנה (דף י"א) ובמס' סוטה (דף י"ג:) היום מלא ימי ושנותי, ואם בשבת מת משה האריך כתב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, ומסיק התוספות שמשוה רבינו הסתלק בערב שבת בשבעה באדר, שלפי סדר עולם (פ' י"א) חל ז' באדר באותה שנה שמת משה בערב שבת, ואז בערב שבת כתב את הפסוק 'בן מאה ועשרים שנה אנכי היום'.

מת והכרוז יוצא פלוני מת, ולכך כתיב וימת משה
ע"כ, א"כ אפשר להגזירה היתה במנחה בשבת. [וע"כ
שיש כאן טעות סופר וצ"ל להגזירה היה בערב שבת ונפטר
בשבת].

העולה מדברינו:

שיטות הסוברים שנפטר בשבת: הגמרא בסוגיין, רב
שר שלום גאון (המובא בתוס') [ולכן אומרים צדקתך
בשבת במנחה]. הא"ר [והגזירה היה בערב שבת].

שיטות הסוברים שנפטר בערב שבת: תוס', מרדכי
[וטעם אמירת צדקתך בשבת במנחה שאז חוזרים
הנשמות לדינם], רא"ש [ולכן השוטה מים בביה"ש
כאילו גוזל את המתים], ט"ז [רק הזכר עושים
בשבת].

שיטות הסוברים שאלו ואלו אמת: הב"ח שהפטירה
היה בערב שבת והקבורה בשבת. הרמ"ע מפאנו
תחילת מיתתו היה בערב שבת וגמר מיתתו בשבת,
קרוב נתנאל בז' שבט - שהיה בערב שבת - סר צילו,
ובז' אדר - שהיה בשבת נפטר.

מיתה לקבורה היה מוטל בכנפי השכינה, כמובא
בגמרא בסוגיין "מלמד שהיה משה מוטל בכנפי
השכינה", ובמנחה בשבת שאז הוא עת רצון הסתלק
מהעולם, וע"כ מצדיקין את הדין באותה השעה, וכן
הביא אותו דבר בשם החכם הכולל רבי יצחק דרשן
מקראקא, שכן כתב בספר עשרה מאמרות (פרק י"ג ב',
מאמר חיקור הדין) דבערב שבת התחילה מיתתו וגמר
סילוקו היה בשבת במנחה בשעתא דעת רצון,
והביא ראיה לדבריו מספר הזוהר בפרשת תרומה,
עיי"ש.

ז' שבט סר צילו מעליו וזה היה ער"ש, ובז' אדר נפטר בשבת

הקרוב נתנאל (על הרא"ש פסחים פרק י' אות כ') מיישב
הסתירה על פי מה שדריש בספרי "ויבכו בני ישראל
שלושים יום קודם מותו" וכ"ה בכוונת האר"י (דף ס"א)
וימת משה כתב 'בעודו חי' כי ראה כי סר צלו מעליו,
והוא שלושים יום קודם מיתה כידוע, וא"כ הא
דכתיב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, וכתב י"ג
ספרי תורה היינו בז' שבט ואז היה בערב שבת,
והפטירה היה בז' באדר שהיה בשבת, וצדקו דברי
חכמים בבחינת אלו ואלו דברי אלקים חיים, שאם
בשנה פשוטה מת ז' אדר היה בשבת ושבט היה
מלא א"כ ז' שבט חל בערב שבת.

נפטר בערב שבת בזמן מנחה, והזכר עושים בשבת במנחה

הט"ז (או"ח סימן רצ"ב סק"ב) כתב ולי נראה דגם רב שר
שלום לא כוון לומר דבשבת מת אלא בערב שבת
בזמן המנחה מת, ולפי שבשבת ניתנה התורה ע"י
משה עושים זכרון בזמן המנחה לבטל המדרש,
ובערב שבת לא הוצרכו לבטל קביעות המדרש,
דבלא"ה אין לימוד באותה שעה, שהרי עוסקים
בקבלת שבת ובתפלה, ע"כ אמר שבאותה שעה מת
משה, היינו שעת מנחה ובערב שבת כנ"ל ליישב."

ההכרזה היה בערב שבת, ובפועל נפטר בשבת

האליה רבה (סימן רצ"ב סק"ט ז') הביא דברי הט"ז וכתב
"ודחוק, גם בפוסקים מפורש דבמנחה בשבת מת
משה רבינו ע"ה... ולי נראה ע"פ מ"ש בספר חסידים
(סימן תקמ"ז) באותה שעה שנגזר על האדם למות
כאותה לילה או באותו יום עיניו ופיו סתומות כאילו

קול
מסודידיגע בארייכטן און נייגעטן פון אחינו בני
ישראל החרדים לדבר השם ותשבי ארץ הקודש

שמעו
דבר ה'
החרדים
אל דברי
למען שמי
יכבד ה'

החרדים
בארץ הקודש

718-305-6942
212-444-9899

עקס. #22

718-305-6942

212-444-9899

צו ספאנסערן
אדער
אדווערטייזן
רופט:
718
551.7519

**הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים**

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הוקים להורותם

דיני שכירות פועלים (ה)

(סי' של"ג סעי' א' וב')

הלכות המצויים בימי בין הזמנים

שהחייב הוא מדין "שבת", ואין דין שבת בבחמה, אולם פשוט הפוסקים לא חלקו בזה).

ואם לא נגרם הפסד לדרייווער מחמת ביטולו, דממילא היו מקומות פנויים ואף בלא הזמנתו לא היה לו יותר נוסעים - אזי אין צריך לשלם לו עבור הנסיעה

ביטול בתחילת הנסיעה

אם הנוסע ביטל את נסיעתו רק לאחר תחילת הנסיעה - אזי צריך לשלם לו אף כשלא נגרם לו הפסד (כדן בעה"ב החזור לאחר שהפועל התחיל במלאכה דצריך לשלם בכל ענין אף כשלא גרם לו הפסד, והחייב הוא מדין קנין, דתחילת מלאכה נחשב לקנין).

חייב התשלום

חייב התשלום שצריך לשלם, תלוי הדבר במה שהזמין ובמה שביטל - דאם מחמת ביטולו, הדרייווער אינו נוסע כלל, כגון שהזמין לבדו אוטובוס שלם או טענדער ועכשיו ביטלו - אז צריך לשלם רק כפועל בטל (ובענין זה כבר הארכנו בגליונות הקודמים).

ואם הזמין רק מקום אחד או כמה מקומות בהסעה, ועכשיו לאחר ביטולו עדיין הדרייווער ממושיך בנסיעתו, רק מחמתו נשאר מקום או כמה מקומות פנויים - אזי צריך לשלם לו כל התשלום, דלא שייך בזה פועל בטל, כיון דממילא הוא נוסע (והסברא דפועל בטל שייך רק כשהפועל יכול לנוח ואינו עובד, או א"צ לשלם טולו, דהפועל מוכן לקבל מחצית השכר, בתנאי שיוכל לנוח, אבל בענין שהוא ממילא צריך להמשיך בעבודתו אז לא שייך פועל בטל וכדנפסק בשו"ע סי' של"ה לגבי מלמד שיש לו כמה תלמידים).

ביטול נסיעה

הזמין מקום אצל דרייווער לצורך נסיעה למקום מסוים, ובטרם תחילת הנסיעה החליט שאינו משתתף בנסיעה, האם צריך לשלם דמי הנסיעה

תשובה

(עפ"י יסודות ההלכה שכתבנו בגליונות הקודמים):

אונס או רצון

אם ביטול הנסיעה היתה מחמת אונס שאירע למוזמין - אזי אינו צריך לשלם דמי הנסיעה. ודוקא בתנאי שהיה אונס גמור שלא היה ביכולתו בשום אופן להשתתף בנסיעה (ואי"ה עוד נבאר בפרטות דין האונס). ואם ביטול הנסיעה לא היתה מחמת אונס אזי צריך לשלם לו כדלהלן.

הפסד להסעה

אם כל המקומות בנסיעה היו מוזמנים על ידי נוסעים, ומחמת הזמנתו לא קיבל הדרייווער נוסעים אחרים, ולאחר שביטל לא מצא הדרייווער נוסע אחר למלאות את מקומו ונמצא שנשאר מקום פנוי - צריך לשלם לו (כיון דגרם לו הפסד שבלא ביטולו היה יכול לקחת נוסע אחר, ובקצות החושן סק"ב מבואר דבכה"ג כשצריך לשלם מחמת הפסד, או צריך לשלם רק עבור שכר הפועל ולא על שכר הקאר, דכתב שם שאם שכר פועל עם בהמה דמדינא דגרמי חייב לשלם רק עבור הפועל ולא עבור הבהמה, כיון דהוא סובר

לענין הרבנית הצדיקת

מרת פּעסיל לאה טייטלבוים ע"ה

בת הרה"ק רבי אהרן זלצה"ה אבד"ק וואלאווע

מחברתו הטוהרה של מרח רביה"ק בעל ברך משה ז"ע

נלב"ע כ"ג תמוז תש"ע

הילולא רצריקיא

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

מרן הגה"ק רבינו יואל בן מרן הגה"ק רבינו חנני' יו"ט ליפא זי"ע
בעל "דברי יואל" יומא דהילולא כ"ו מנחם אב (תשל"ט)

בערב שבת קודש דגן חל יומא דהילולא קדישא של כ"ק מרן רבינו הק' בעל דברי יואל זי"ע, והנה מרן רבינו הק' בעל ברך משה ז"ל כותב עליו בהקדמתו לשו"ת דברי יואל בזה"ל: "וראינו בחוש כי נתקיימו בו דברי התנא ר' מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וגו' ונותנת לו מלכות וממשלה וכו' כי הוא ה' המאור הגדול לממשלת התורה הקדושה ולאור פניו יהלכו רבבות אלפי ישראל על פיו יצאו ועל פיו יבואו וזכה לכל אלה על ידי גודל קדשתו וטהרתו טהור גברא כידוע לכל משחר טל נעוריו" עכ"ל"ק.

אשר על כן ננסה במדור זה להעתיק עובדא אחת מני אלף מכל האי דברים הרבה להם זכה האי צדיק וקדוש מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל.

כל העולם מולו כדאי הוא לו

ודכירנא עוד במדינת אירופא שהי' נראה בעיני כוחו הגדול בכל מקום בואו ונתקיים שם תמיד מאמר חכז"ל תיכף לתלמיד חכם ברכה והי' ניכר לכל השפעתו לגוף ונפש בבחינת כל העולם ניוון בשביל חנינא בני. (מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל בדרשה ליומא דהילולא בכ"ו אב)

נקרא ריע אהוב

סיפר מרן רבינו זי"ע, שבעת שביקר את הגה"ק הערוגת הבושים וצוק"ל לפני הסתלקותו אמר לו הערוגת הבושים שהיות שהוא מרגיש אתו כידד וריע גדול על כן הוא מבקש ממנו שילמוד משניות אחר פטירתו לעילוי נשמתו, והוסיף ואמר, שהעולם אינם יודעים איזהו טובה הן עושים כשלוּמדים משניות עבוד ידיד, ורבינו הבטיח לו שילמוד עבורו וידוע שרבינו קיים הבטחתו וכל ימיו לרבות גם לעת זקנתו למד משניות לטובת נשמתו.

וראוי לציין שבערוב ימיו של רבינו זי"ע נשבר לבו של רבינו בקרבו בעונת קדשו ולא רצה לקחת קוויטלעך מאנ"ש וכהזכירו לפניו דבר זה שהערוגת הבושים קרא אותו ידיד וריע דבר זה חזק את לבו הטהור של רבינו.

כל העוסק בתורה לשמה

סיפר לי איש חשוב ונאמן שביקש פעם את הגה"צ מבילגורייא זצ"ל שישאל את פי אחיו הגה"ק מבעלזא זצ"ל דעתו ועצתו באיזה ענין וענה לו הגה"צ מבילגורייא בתמי' הלא בדעתם לנסוע לאמעריקא אל הרבי מסאטמאר וא"כ למה לא תשאל אותו, הלא שמעתי כמה פעמים מאחי שהעיד עליו שהוא לומר תורה לשמה בדרך הוזה. (תפארת יואל)

זוכה לדברים הרבה

פעם אחת הי' רבינו בקאשוי על שב"ק ודרש דרשה ארוכה כשתי שעות ואחר התפילה הלך לקידושא רבא אצל הרה"ק ר' אברהם שלום מסטראפקוב וצוק"ל (שהתגורר או ש) והוא גמר כבר תפילתו מזמן הרבה ושאל הרה"ק מסטראפקוב למה איחר כל כך לבוא, וענו לו שדרש דרשה כשתי שעות, שאלו מה יש להגיד בשתי שעות אלא הוא הדבר אשר שנה התנא ר' מאיר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה היינו שהלומד תורה לשמה משפיעין לו דיבורים הרבה שיוכל לדרוש בדברי תורה שעות ארוכות כמו הרב מקראלי, וועיין בדברי יואל על פרקי אבות שפירש רבינו שהלומד תורה מתגלים לו תמיד דברים חדשים מה שלא הרגיש בהם עד עכשו וזהו זוכה לדברים הרבה.

התחיל רבינו לרקוד עם הספרי תורה בשמחה והתלהבות רבה ועצומה והתנשא בכל כוחו וגופו הרבה יותר מאשר ראוי אצלו בשנה רגילה. (מתוך הקדמה לסדר הקפות שה"ל הרב ר' שמואל ליכטנשטיין)

משמח את הבריות

אירע פעם אחד שבא איש אחד לפני רבינו זי"ע ושפך את לבו לפניו שצריך לסכום גדול ושאלו רבינו כמה הסכום נקב לו האיש הסכום בסך אלף דולר ואמר לו רבינו שיכנס אליו בעוד כמה ימים כשחזר נתן לו רבינו סכום של תשע מאות וחמשים דאלאר, האיש נתמלא שמה עצומה על הסכום העצום שנתן לו רבינו ויצא בשמחה וטוב לב אח"כ שאלו המשמשים בקודש את רבינו שאם כבר נתן לו סכום זה למה לא נתן לו כבר כל הסכום של אלף דאלאר ענה רבינו שאם אתן לו כל הסכום תהי נפשו עגומה עליו היה חושב למה לא ביקשתי כל הסכום, ויהי לו מזה צער ועגמת נפש ולכן לא נתתי לו כל הסכום כולו כדי לשמחו.

ומלבשתו ענוה

סיפר הרה"ח ר' פנחס ברייל שאחרי שנות הזעם כששהה רבינו זי"ע בירושלים עיה"ק נכנס פעם לרבינו והתחיל לדבר עם רבינו בענין הדיוקנא קדישא, שרבינו הי' חד בדרא שלא הורידו אותו את הזקן ענה לו רבינו בעונות קדשו הייתי מחויב למסור נפשי על זה כי הרגשתי בעצמי שאין לי שום זכות איך ובמה להנצל מיד הרשעים הארורים.

ויראה

אירע פעם שנסע רבינו על הדרך והצריכו באמצע לעמוד להתפלל מנחה על אם הדרך ורבינו הכין עצמו לתפילת מנחה והלך לחוץ לעשות צרכיו, והי' צריך לחכות שם והי' שם כמה ממקורבי רבינו שגם חיכו שם ושמע רבינו מאחד שאמר שיגיד בנתיים קרבנות שלפני תפילת מנחה נתרגו רבינו ואמר לו איך לא יראים ולא מפחדים לומר דבר שבקדשה לפני מלך מלכי המלכים בלתי גוף נקי.

ומכשרתו להיות צדיק וחסיד

כשנשא רבינו בזיווג שני בא ר' ישעילי מטשחוב לקראקא וערך סעודת שבע ברכות לכבודו של רבינו ולפני הסעודה יצא רבינו מבין המסובין ושהה קצת, והיו שם אנשים שחרה להם הדבר, וכששמע ר' ישעילעל דבריהם הכריז ואמר מי שרוצה יכול לילך מכאן איננו מעכבו אבל תדעו שהרב מסאטמאר

אוהב את המקום

בדרשת כל נדרי בשנת תש"ז העיד רבינו על עצמו שאפילו אחרי עבור ימי הזעם לא חשב שום מחשבת פסול נגד ה"בוב"ה וז"ל ק: "מורי ורבותי הן אמת הדבר שעברנו בזמנים האחרונים זמנים קשים ומרים מאוד שהצוררים הרגו כל כך אלפי אלפים מאחב"י וכו' אמנם אעפ"כ צריכים לידע שאסור להרהר אחר מדותיו יתב"ש וצריכין להתחזר לבל יפול ח"ו בלב שום אחד מאתנו שום קושא והרהר על הנהגות ה"בוב"ה כי מחשבה כזאת הוא מינות רח"ל ועל ה"בוב"ה לא קשה שום קושיות וכו' והרי אנו מאמינים בני מאמינים בה"בוב"ה ובהשגחתו הפרטית, ולא קשה לנו שום קושיות על הנהגת ה"בוב"ה ע", עכ"ל"ק.

אוהב את הבריות

סיפר הגה"צ רבי שמואל בראך שליט"א רב דקהל אפסי ארץ נאנאש, שתלמיד חכם אחד עשיר ונכבד שהי' רגיל בבית מדרשו של רבינו וגם בא ברגילות לשולחנו אבל מעת שיצא רבינו במלחמתו נגד הני רבנן שחייבו ללכת לבחירות הטמאות עזב הנ"ל את בית מדרשו של רבינו ולא עוד אלא שפער פיו ודבר סרה על רבינו ובזמן קצר אח"כ אבד כל רכושו ונשאר בעל חוב בסך של עשרת אלפים דולר שבמים ההם נחשב זאת לסכום עצום, והי' שם איש בעל חסד שעזר ועזר למען כל אחד שהשעה היתה דחוקה לו ולפני שחרית הלך לקבץ מעות עבור הנצרכים, ולזאת התפלל תפילת שחרית הרבה פעמים בשעה מאוחר, וע"כ בא למנין שהתפלל רבינו והניל גם עסק וקבץ מעות לצורך ת"ח הנ"ל, ואחר תפילת שחרית קרא רבינו לאיש הזה, וא"ל למה לא הגיד לו כלום מענין הזה, אבל היות ונתוודע לו הדבר הזה אתן לך סך של חמש מאות דולר ואמר לו שיבוא לביתו ויוסיף לו על הסכום.

משמח את המקום

בשמחת תורה שנת תרצ"ב הי' רבינו ז"ל בשנת האבל על פטירת בתו הרבנית הצדיקית מרת רחל ע"ה הרבנית מסיגעט ועם גודל צערו בהאסון אשר קרהו ל"ע התגבר כארי לעשות סדר ההקפות כדרכו בקודש בשמחה רבה ובהתלהבות דקדושה כראוי לכבודה של תורה אשר נפשו בה קשורה ובאמצע ההקפות פירש אז הפסוק זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו דלכא"ו לפום ריהטא הי' נראה להיפך דבעת שמזכיר רב טוב אז נופל הלשון ירננו וצדקתך שהוא בבחי' דינים הי' צ"ל יביעו, ופי' רבינו דודד המע"ה בא ללמדניו בזה דכשהש"ת עושה טובות וחסדים אז די לשבחו בבחי' יביעו וזה זכר רב טובך יביעו ומשא"כ וצדקתך כשהקב"ה עושה דינים ח"ו אז ירננו צריכים לרנן ביתר שאת ומסופר שאחרי דברי תורה הללו

במשפטו, לאחר כמה ימים התקיימה המשפט והבחור יצא זכאי ואח"כ בא ד"ר בוקסוים הנ"ל לרבינו והודה לו שאם היה טען שהבחור יצא מדעתו ה"י בוודאי מפסיד את המשפט.

ונונתת לו מלכות וממשלה

"...מצאתי עצמי מחויב בדבר ולעוררו ולומר היות שאנשי דלא מעלי בק"ק סאקמיר מערעים נגד קדושתו, וכבר ה"י בן לעולם חלק הרע שונא את חלק הטוב, ואולי כשיעזור השי"ת לאנשים יראי ה' דשם שיצליחו ויצליחו לקבל עליהם אולי ימאן כבוד קדושת הדרגתה"ה להאיר אורו בתוכם וכי טובה גדולה להעמיד הדת על תילה 'שימלוד' כ"ק הדרגתה"ה לקבל המשרה על עצמו". (מתוך מכתב קודש שכתב הרד"ק מנאסוד זי"ע לרביה"ק זי"ע בענין הרבנות בעיר סאטמאר)

וחקור הדין

וגם זאת אשוב אל לבי בעת אשר נתעוררו בעולם שאלות בענינים הנוגעים לכלל ישראל, והיו גדולי התורה משתמטין מלדון בהם כי לא מצאו בהם דבר מפורש בספרי הפוסקים והשו"ע שם ראינו נפלאות תורתו ורוחב בינתו אשר מקום הניחו לו מן השמים לגלות כל סתום ונעלם לחפור מים מבארות עמוקים וגם דלה דלה לנו את מקור מקומו טהור הערה. (מתוך הקדמת כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל לשו"ת דברי יואל)

ואף גם בשמים שמעו לפסק דינו של רבינו זי"ע כמסופר שבישיבת רבינו בעיר ארשעווע חלם פעם בחור אחד בליל יום הקדוש שנגזר דינו בבית דין של מעלה שילך לעולמו ביום השנה פתאום נכנס רבינו לבית דין של מעלה, ואמר שעוד לא צריך לקחתו מן העוה"ז, ובבוקר כשקם הבחור לא דיבר עם אף אחד ממעשה החלום ולא השגיח בזה כלום, בחנוכה אחרי זה נכנס רבינו פעם בישיבה ודיברו ושיחקו ביניהם, וכשנכנס רבינו התפזרו כל הבחורים מפחד רבינו, תפס רבינו את אותו בחור, ואמר לו הלא הצלת אותך בשנה זו ביום הקדוש ממות לחיים ולמה לא תשיב בתשובה והי' לפלא.

ומגלין לו דזי תורה

פעם בהיות רבינו בארץ ישראל נתלווה אליו אחד התפילה הרד"צ המקובל ר' ישע"י אשר זעליג מרגליות ז"ל והמתיקן ביניהם בסוד שיח ואח"כ סיפר מהראי"ז אשר שאל לרבינו ענין מסובך באופן סידור הקערה של ליל הסדר עפ"י חכמת האמת אשר שאל ג"כ מלפני כמה שנים את אחד מגדולי המקובלים שהשיב לו ע"ז בדוחק ורבינו השיב לו זה עתה בפשטות נפלאה. (תפארת יואל)

הוא הצדיק הדור וצריך שיהי' לכם דרך ארץ לפני צדיק הדור ואני מתגעגע הרבה פעמים לראותו.

וישר ונאמן

פעם אחת בתפילת מנחה של חול באמצע חזרת הש"ץ יצא רבינו מבית מדרשו שבביתו 500- בעדפארד, ומיהר לעלות על המדריות אל חדרו שבקומה הראשונה הבחור המשמש נתבהל מאוד ורץ אחרי רבינו ושאלתו בפיו במה יוכל לעזור לרבינו אבל רבינו לא שת לדבריו, למחרתו נתודע הדבר שרבינו נזכר שהבטיח ללוה אחד לשלם סכום כסף שלווה ממנו לצרכי צדקה והגיע זמן הפרעון באותו יום ונזכר רבינו שעדיין לא פרע את החוב לכן מיהר והזדרז לשלם החוב עוד לפני השקיעה. (בוציא קדישא)

מרחקתו מן החטא

קדוש ה"י לאלוקיו קדוש בכל מיני קדושות ופרוש בכל מיני פרישות כאשר העידו עליו קדושי וצדיקי דורו בראותם זיו פניו המאירים ותוארו נורא הוד כמראה מלאך אלוקים כי לא טעם טעם חטא מימיו והוא שלם במידת היסוד נוטר הברית צדיק יסוד עולם. (מתוך הקדמת כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל לשו"ת דברי יואל)

ומקרבתי לידי זכות

מרן דודי הקי' זי"ע היה בתוכניו כדי לגאול בני דור, והוא לימד אותנו דעת את ה', ובקרב במהרה כשיבוא משיח צדקנו יוציא אותנו מן הגלות המר והוא יוציא אחד אתו כל אלו שהיו קשורים אתו. (כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל בדרשת הר"ר)

ונהנין ממנו עצה ותושי' בינה וגבורה

בשנת תשי"ז כששהה רבינו זי"ע בירושלים היתה אז התקופה שלחמו הציונים נגד הממשלה הבריטית פעם אחת חשדו הממשלה על בחור אחד שהוא גם מהלוחמים נגדם אביו של הבחור ביקש מהגאון ר' מתתיהו דעווים זצ"ל שיכנס לרבינו וישאל שהיות העורך דין ד"ר מרדכי בוקסבום אומר שיטענו בבית המשפט שהבחור יצא מדעתו ע"ז ענה רבינו שבשו"א לא יטענו טענה זאת, שאם יאמרו שיצא מדעתו יכניס אותו לתוך בית חולים לחולי נפש, ולא יהי' בכח הבחור לעבור מעבר קשה כזו, ר' מתתיהו טען לרבינו שאם ח"ו ידונו אותו לחוב, הרי יכול להיות ח"ו משפט מות, אבל רבינו עמד בשלו והפטיר בסוף בלשון הרמב"ם אין כח בכך דעת לדור עם השוטנים בבית אחד, ולבסוף בירך רבינו את הבחור שידונו אותו לכף זכות ויצא זכאי

בביהכ"ס וגם בזה תראה להזהירם שלא יהי אצל בית הכנסת שום כלי זמר וקולות וברקים. (בוצינא קדישא)

ואורך רוח (אינו כועס)

אידע פעם שבא אחד לרבינו זי"ע והתאונן לפני רבינו כמה וכמה צרות שרבו עלינו ונכנס לעול גדול של חובות עצומים, רבינו נתרגש מאוד מדברו, ונתן לו סכום גדול עד למאד, לאחד שיצא האיש אמרו לרבינו שדבריו אינו כל כך אמת, כמו שסיפר האיש אבל רבינו לא נתרגז אלא אדרבה, אמר בשמחה שעכשיו יודע שהמצב אינו כל כך קשה אצל האיש הלז ולשמחה גדולה הוא לי זה שיהודי אינו סובל כל כך.

ומוחל על עלבונו

איש אחד אשר פער פיו בדבר לעג ובוז על רבינו וראה אח"כ שהיו לו כמה עקולי ופשוטי בשידוכי בנותיו בעת אשר פשפש במעשיו תלה הדבר בדברי לעג ובוז שדיבר על רבינו ושלח שליח לבקש מחילה מרבינו ורבינו ענה להשליח שאינו מקפיד עליו כלל, אבל כאשר אמר שדיבר סרה גם על ספרו הק ויואל משה שתק רבינו ולא אמר כלום עד שבא אח"כ הלה בעצמו לבקש מחילה ורבינו מחל לו, והיתה לפלא שתיכף אח"כ כאילו נעלמו כל התקלות מעצמן ושידך את בנותיו בלי שום מכשול. (תפארת יואל בשם הגה"צ מאשוי זי"ל)

ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים

סיפר הגה"צ ר' אליעזר מוויזניץ בן הרה"ק ר' ישראל מוויזניץ זצוק"ל כשהי' רבינו בשנות צעירתו הפליג אביו בשבחו של רבינו ואמר לבניו שישתכלו על רבינו כי האברך הזה אינו מכיר מפעם לפעם שבכל פעם שאני רואהו נתעלה יותר בעילוי אחר עילוי ופי"א אמר עליו אזוי דארף א רבי אויסצוועהן ועוד אמר עליו טעם הדבר שהוא מאחד להתפלל לפי שהוא למעלה מן הזמן.

וראוי לציין שרבינו בעצמו רימז בשו"ת דברי יואל (חלק ח"ט סימן קל"ט) שלומד בספרי קבלה וז"ל: "ונהירנא טרם שראיתי זה בשם הגדולים התבוננתי בענין אחד בספר חסד לאברהם אשר לפי דעתי א"א ליישוו וחשבתי לנפשי שבוואי איזה ט"ס שם ואמרתי אז זאת לאחד מתלמידי והראה לי שכן הוא בשם הגדולים המעיד על רוב הטעוטים שבו", עכ"ל (ויודע שספר חסד לאברהם הוא אחד מספרי קבלה העמוקים). וועי' עוד בגליונינו לפרשת נצבים תשס"ח שהארכנו בענין זה

ונעשה כמעין המתגבר וננהר שאינו פוסק

וסיפר כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל שפעם אחת בא רביה"ק זי"ע לשבות שבתו בעיר זענטע ובשב"ק בבוקר כשהלך עם רבינו זי"ע לביהמ"ד שאל את רבינו זי"ע באיזה סוגיא ידרוש היום לפני קריאת התורה ענה לו רבינו זי"ע שאינו יודע עוד באיזה סוגיא ידרוש, והוסיף מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל שלפני קריאת התורה הרוש דרש רבינו זי"ע כשעתיים בסוגיא עמוקה שבש"ס בחריפות ופלפול עצום כאילו הכין עצמו מקודם שעות ארוכות.

והוי צנוע

ביום רביעי פרשת תצוה י' אדר שנת תרפ"ו הגיע רבינו מאורשעווע לקראלי שכהן פאר בה ורבינו ברוב ענוות קדשו הזהיר את המקורבים שאל יעשו עסק ורעש גדול בעת הגיעו לקראלי רבינו ערך אגרת קודש לאיש בריתו ונאמן ביתו החסיד ר' לייבעלע פאשקעס ז"ל לעשות כל מה שיש ביכולתו למנוע רעש ופרסום גדול עם כלי זמר בעת הקבלת פנים כי אין לך יפה מן הצניעות רבינו כתב לו שאין דעתו נוחה מזה וכותב רבינו וז"ל: "אמנם כפי השמועה לא יתנו אוון קשבת לדברי לזה ראיתי לשנות את סדר הנסיעה ותחת אשר הי' הזמן לבוא אחה"צ בהצוג בדעתי לבוא במרכבה הנקרא אויטא לעת מנחה עד פתח בית הכנסת ובוה אי אפשר שיהי' הרעש כל כך כמו אצל הצוג ולזה יראה שיהי' מוכן בהאלמין ביום ג' אצל הצוג שני אויטאס קטנים וכו' וכל אנשי קראלי יוכלו להתמין

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קל"א — בלתי מוגה

כמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה, היות כי יומא דהילולא קדישא של מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע חל בפניא דמעלי שבתא אמרנו להמשיך גם בשבוע זו ללקט נפזרים עובדין טבין שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו שליט"א בשיחות שונות שכבר הופיעו בגליוניו הקודמים.

בגליון הקודם העתקנו קטעי שיחות בעניני הלכה ומנהגים, ובכן בשבוע זו אנו מעתיקים סיפורים ועובדות כדי לרוות בהם צמאון קוראינו החשובים די בכל אתר ואתר, אנ"ש חסידים נאמנים המקושרים במרן רבינו ז"ל ובספריו הקדושים, ובתוך שיחות אלו גנזה תורה שלימה כדי ללמוד מדרכיו הקדושים לדעת את המעשה אשר יעשון.

זכרונות מהשיעורים של מרן רביה"ק בידושי סוגיות וסדר הבחינות

ניהום אבלים אצל בני הגה"צ אדמו"ר רבי ישכר דוב בעריש מספינקא זצ"ל
ערישיק פרישת נח תשס"ח לפ"ק

רבינו: עם פלעגט נישט זיין קיין גרויסער עולם ביים סוגיא פארלערנען... לאו כל מוחא סביל דא.

דער רבי פלעגט פארלערנען סוגיא, געווענליך האט ער פארגעלערנט אין "בית שני" (של ביהמ"ד הישן 560 בעדפארד), דאס איז געווען אויף די אנדערע זייט פונעם ארון הקודש. אדער האט ער פארגעלערנט אין "הזקאלים אפיס" וחדרו של המשמש מו"ה יחזקאל ווערצבערגער ע"ה, דאס איז געווען ווען מ'איז אריינגעקומען אין ביהמ"ד ביי די לינקע זייט, דארט איז געווען א שטוב.

עס איז געווען אויסגעשטעלט דער מיש ווי א קמין, א אויבנאן מיש מיט א לאנגער מיש אראפ (ממול פני קדשו של רבינו ז"ל), ביים מיש אליין זענען געזעצן עטליכע בחורים, נישט יעדער האט זיך געטרועט אראפצוזעצן ביים מיש, עס זענען כמעט נישט געווען קיין יונגעלייט... ר' הערשל מייזליש (הגה"צ אב"ד שאפראן שליט"א) ער פלעגט קומען אלס יונגערמאן אויך, ער פלעגט שרייבן די סוגיות.

כגעדענק אמאל איז רבי נתן יוסף (מייזעלס, זצ"ל) אויך געקומען צום פארלערנען, ר' בעריש קאהן (הגה"צ ראש כוללנו באנטווערפן שליט"א), פלעגט אויך קומען אלס התן, ער פלעגט טאקע זיצן. אבער די אנדערע בחורים האבן זיך נישט אראפגעזעצט, נאר מ'איז געשטאנען ארום.

פארהערן פלעגט ער יא אלע בחורים, דעמאלטס האט מען געלערנט די סוגיא פון טיפת הלב, איך בין נישט געווען ביים פארהער, איך פלעג נאר קומען צום פארלערנען די סוגיות, ביי יענע סוגיות האט פאסירט אז ער האט געפרעגט א שאלה, און די בחורים האבן נישט געקענט... ער האט דעמאלטס צוגעקלאפט די גמרא אינמיטן פארהער... עס איז געווען ממש פאר מען האט געדארפט ארויספארן אין קעמפ (לחדשי הקיץ). ער האט געזאגט אז ער לאזט נישט פארן אין קעמפ! מ'איז טאקע נישט געפארן דעמאלטס אין קעמפ, מ'האט געלערנט נאך א וואך די סוגיא און מ'איז געפארן א וואך שפעטער אין קעמפ.

דער רבי ז"ל פלעגט פארהערן די בחורים אויסנווייניג. ער פלעגט פארהערן זיצענדיג ביים מיש און די בחורים זענען געשטאנען און זיי זענען דורכגעגאנגען אין א רייע, די בחורים זענען געווען זייער דערשראקן... - דער טאטע ז"ל האט נישט פארהערט אויסנווייניג די בחורים.

ישיבה זאל ארויסגיין מהויץ לעיר, ער האט נישט געוואלט אז עס זאל זיין אין שטאט (ובשנת תשל"ד כשהצליח רביה"ק להוציא מהכות אל הפועל מחשבתו ורצון קדשו לייסד מהויץ לעיר את הקרי' הקדושה קרית יואל התהיל לדאוג גם האיך להוציא את המתבתא מהויץ לעיר, וביום ג' פרשת קרח תשל"ח הנה רביה"ק את אבן הפיטה להמתיבתא בקרית יואל ברוב התרגשות והתרוממות הנפש).

זכרונות מימי קדם בצל קדשו

תוכן השיחה בעת גמר השידוך של נכדת כ"ק מרן רבינו שליט"א בת הגה"צ רבי חנוך העניך אשכנזי שליט"א רב ביהמ"ד אבני צדק ומו"צ בקרית יואל יע"א אוז ליום המושי פרשת ראה תשס"ח - אחרי סעודת ההילולא בביהמ"ד הגדול

רבינו: אינעם אלטן ביהמ"ד איז נאר געווען איין זייגער אויף די וואנט, אויף צפון זייט דארט וואו דער פעטער איז געזעסן ביים טיש (כמו שישד הארז"ל אסדר לדרומא. מנרתא דסתימא. ושלחו עם נחמא. בצפונא ארשין). ווען ער פלעגט וועלן זעהן דעם זייגער פלעגט ער זיך אויסדרייען אויף צוריק און קוקן אויף די וואנט, אלעמאל ביי שלש סעודות נאך די תורה, שבעי של פסח אויפדערנאכט, און אזוי ווייטער ווען ער האט געקוקט אויפן זייגער, מ'האט נישט געמאכט נאך א זייגער, אזוי איז געווען.

*

דער רבי האט קודם נישט געהאט קיין אייגענע מקוה אויך נישט. כ'געדענק נאך ווען דער פעטער ז"ל פלעגט גיין אין די געהעריגע מקוה, הערשט נאך דעם וואס ער האט געהאט דעם רויז בשנת תשכ"ד האט ער אנגעהויבן צו גיין אין די עקסטרע מקוה.

*

ווען ער איז געווארן רב אין אורשיווע האט ער דארט נישט געקענט איינפירן די דרשה י"ג מידות (כמנהג אבותיו הק), ס'איז געווען מער א שוואכער עולם, אורשיווע איז נישט געווען קיין שטאט, ס'איז געווען מער א ישוב, א דארף. ס'איז געווען דארט אויך אסאך דערפישע אידן (כי תחת דגל הרבנות של רבינו באורשיווע הי' עוד חמשים כפרים כסביבות אורשיווע), און ער האט געשפירט אז ער קען נישט זאגן, כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל דאס ענין, ער האט זיך נישט גוט געפונען דארט מיט די סארט אידן, ער האט געזאגט "מוזעט קומען פון פעלד מיט די פערד, מוזעט אפשפאנען

דער פעטער ז"ל פלעגט שנעל פארהערן, ס'איז געגאנגען שנעל.

ס'פלעגט זיין אונטערזאגערס וואס פלעגן שטיין דארט און אונטערזאגן שטילערהייט... ער האט געזעהן, ס'האט אים נישט געארט, ווייל ער האט דאך געזעהן אז מ'איז געווען איבערגעשראקן. סייזוי אויב מ'האט נישט געלערנט האט נישט גענוצט קיין אונטערזאגן.

אין די פריערדיגע צייטן פלעגט מען פארלערנען און פארהערן אויבן אין די ישיבה (למעלה בקומה ג' של בנין הביהמ"ד) ער פלעגט ארויפגיין ביז אויבן.

דעמאלטס ווען מ'האט געלערנט אויפן שטאק איז געווען א בענקל אינמיטן די שטיגן (בקומה ב'), אויף וואס דער פעטער ז"ל האט זיך אראפ געזעצט אינמיטן זיך אפצורוהען, (המתיבתא היה בקומה השניה של ביהמ"ד הישן בווליאמסבורג, ואחר שעלה רבינו קומה ראשונה ישב מעט לטה, ואח"כ עלה לקומה השניה, וכן היה בכל יום חמישי כשבא לנמט את הבחורים על לימודי הישיבה).

דאס איז געווען פאר מיינע צייטן, איך געדענק נאר פון שפעטער ווען מ'האט שוין געלערנט אונטן (היינו לימוד הישיורים של רביה"ק ז"ל בסגנון השנים).

*

ווען מ'פלעגט לערנען סוגיא האט זיך דער פעטער ז"ל מתאונן געווען אז ער האט נישט קיין צייט זיך געהעריוג פארצוזעהן.

*

כ'געדענק אז דער טאטע ז"ל האט אמאל געהאט א שאלה איבער א בר מינה, עמיצער איז אוועק און עס איז געווען א גאנצע שאלה צו מ'זאל אים פירן קיין ארץ ישראל, און ער איז געגאנגען פרעגן דעם פעטער. דער פעטער איז אבער נישט געווען אינדערהיים, ער איז געווען אין סענדז סט. (כשלא היו יכולים עוד להחזיק את הישיבה למעלה מביהמ"ד הישן הצליחו למצוא בנין גדול להישיבה מהויץ למהו ווליאמסבורג ברחוב סענדז סט.) ביים פארלערנען איז דער טאטע אהינגעגאנגען.

*

איך געדענק ווען איך בין געווען אין סענדז סט. ביים הנוכת הבית, ס'איז געווען א גרויסע מסיבה פרשת כי תבא (שנת תשכ"ו), דער פעטער האט דעמאלטס געזאגט "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך". אז ווי נאר מ'קומט אריין ברוך אתה בבואך", דארף מען שוין זעהן "ברוך אתה בצאתך", אז מ'זאל ארויס גיין פון דא, (דרשת רבינו ז"ל נדפסה בדברי יואל דברים פ' כי תבוא) דפוס חדש), ער האט געוואלט אז די

אין ניו יארק, נו, אז מזועט עפענען א קאנסול אין ניו יארק, וועמען וועט מען נעמען אלס דער קאנסול אין ניו יארק? פארשטייט ער אז מזועט אים נעמען - אזוי האט ער געזאגט אויף זיך - ווייל ער איז א גרויסער אגודה פירער, און ער איז פאסיג צו זיין דער קאנסול, איז ער געקומען זיך שוואל עצה זיין מיטן פעטער צי ער זאל דאס אננעמען צי נישט. דאס איז געווען זיין מהשבה.

האט דער רבי געגעבן א שפרינג אויף פון בענקל, און זיך אוסגעדריקט מיט זייער א שארף לשון... "עס איז ביי מיר ברור בלי שום ספק אזוי ווי איך גלייב באמונה שלימה - אזוי ווי דער אייבערשטער האט געגעבן די תורה פאר אידישע קינדער - אז סזועט קיין אידישע מדינה נישט זיין". ער איז ממש ארויס פון די כלים.

נאכדעם האט ער זיך אראפגעזעצט און ער האט זיך בארוהיגט, האט ער געזאגט פארן טאטן זי"ל "איך גלייב נישט אז נאך דעם ביטערן חורבן וואס כלל ישראל איז אדורך בימינו (בחרבן אייראפע), אז דער אייבערשטער וועט נאך שיקן אזא נסיון פאר אידישע קינדער פאר ביאת המשיח".

אזוי האט דער רבי זי"ל געזאגט פארן טאטן. דער טאטע זי"ל האט דאס אסאך מאל דערציילט.¹

די פערד און אריינקומען אין ביהמ"ד, ער קען אזוי קיין דרשה נישט זאגן... דער טאטע זי"ל האט אמאל געזאגט אז דער פעטער האט געזאגט דערוועגן, אז דער אהעלער רב רבי משה יוסף (הגה"ק רמ"ז בנו של מרן הייט לב זי"ל שהי מפורסם בעולם בכח הדרשות שלו לעורר לבבות בני"ו) האט אויך נישט געזאגט קיין דרשה וועגן דעם, ער האט אויך געהאט דעם פראבלעם. קען זיין אז ס'איז נאך געווען אין סטראפקוב.

אמונה ודיעות - הקמת המדינה

ביקור אצל מחותנו ב"ק אדמו"ר מקיוויאשד שליט"א מוצי"ש פ"ק פרשת קדושים תשס"ח לפ"ק

רבינו: איך האב געהערט פונעם טאטן די מעשה, כזויים נישט צי עס איז געווען שבועות, כ'מיון או ס'איז געווען פרשת יתרו תשי"ח לפ"ק, ס'איז געווען פרייטאג צונאכטס נאכן טיש, ביים פעטער זי"ל אין צימער איז געווען טונקל (רבינו זי"ל הקפיד שלא להדליק בחדרו בבית את העלעקטריק גם בחו"ל עד שבמשך השנים נסדר בביתו גענעראטער מיוחד). דער טאטע זי"ל איז געווען דארט אין צימער, דעמאלטס האט מען גערעדט אז מ'זייט מאכן א מדינה, איז אריינגעקומען א איד, ר' מאיר שענקלעווסקי האט ער געהייסן, ער איז געווען פון די אגודה, האט ער דערציילט נייעס פארן פעטער, אז ווי עס זעהט אויס וועט זיין א מדינה...

ער איז געקומען צום פעטער זיך שוואל עצה זיין, היות מזועט מאכן א מדינה וועט מען דאך אויך מאכן א רעגירונג, און די אגודה וועט אויך אריינגיין אין די רעגירונג אזוי שטעלט ער זיך פאר, ממילא טראכט ער אריין, וועלכע מיניסטעריום וועט מען געבן פאר די אגודה? אזוי האט ער געטראכט, פארטיידיגונגס מיניסטעריום פארשטייט ער אז דאס דארף מען געבן פאר א גענעראל פאר אן אפיציר, פינאנץ מיניסטעריום פארשטייט ער אויך דאס איז אויך נישט פאר די אגודה, דאס דארף מען געבן פאר א באנקיר, ער פארשטייט אז אויסערן מיניסטעריום דאס פאסט פאר די מדינה אז דער אויסערן מיניסטער זאל זיין א איד מיט א בארד... ממילא לפי דעתו איטשע מאיר לעוויץ וועט אוודאי זיין אויסערן מיניסטער, אזוי האט ער פאנטאזירט. מילא אז איטשע מאיר וועט ווערן אויסערן מיניסטער וועט יעדער פון די אגודה באקומען עפעס א פאסטן, און ער פארשטייט אז מזועט עפענען א קאנסול

¹ ובדרשת פתיחה לפני תלמידי ישיבתנו הק' בקרית יואל פ"ר לך תשמ"ח ועוד כמה פעמים דרש דרש ב"ק מרן רבינו בעל ברך משה זצ"ל וסיפר עובדא זו, ואמר בזה"ל: וכן דודי התחיל לצעוק בקולי קולות... ואני בלבד הייתי עמו במהיציאתו וכן"ל לא היה יכול לנשום לרוחה מרוב אפיסת הכוחות, וכמעט שלא היה יכול לדבר. ואחר זה אמר לי בזה"ל: איך קאן מיר נישט גלייבן אז טאך אוועלכע צרות וואס כלל ישראל האט מיטגעמאכט, אוועקגעהרגט דאס בעסטע חלק פון כלל ישראל, און מהאט אוועקגענומען אלע ערליכע אידן, זאל מען אריינארפן פון הימל דאס כלל ישראל אין אזא ביטערן נסיון, ס'איז אזא ביטערע נסיון אין ס' וועט זיין א אידישע מלוכה, זיי וועלן דאך אויסשמדן ר"ל גאנץ כלל ישראל, איך גלייב דאס נישט" עכלה"ק.

והתבוננתי אז עליו וראיתי בחוש שרצה אז לעשות איזה הכרה למעלה בשמים לבטל הגזירה של הקמת המדינה, שהרי אמר לשון שבועה, אבל לדאבונו מעשה שטן הצליח והנסיון הגדול בא עלינו, עכ"ל מרן בעל ברך משה זי"ל.

וכפי ביאורו של מרן רבינו בעל ברך משה זצ"ל היו דיבורים אלו אשר מליץ לצד עילאה ימלל במהות צדיק גזור, והוא על דרך המבואר בגמ' (פירק טו) על הפסוק (שמואל ב' כ"ג) צדיק מושל ביראת אלקים מי מושל בי צדיק שאני גזור גזירה ומבטלה, ובאיוב (כב כה) ותגור אומר וקם לך, ודרשו חז"ל שצדיק גזור והקב"ה מקיים (עי' שבת נט. סוטה יב. ועי' בדברי

ענין ההתיישבות באמעריקא

ביקור הגאון הגדול רבי אליהו שטערנבוך שליט"א
ראב"ד אנטווערפן
ערב שביעי של פסח תשס"ט לפ"ק

רבינו: דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) האט דאס געזאגט דאזוי ברבים, אז ער דארף האבן א ריין ווינקל, און נאכדעם צושפרייט זיך דאס.²

יואל (פ' ורא"א, ע' טפה) שלכך אמר משה לפני השי"ת למה הרעותה, כי רצה למסור נפשו למען ישראל בבחינת צדיק גזר, וע"כ אמר למה הרעותה לעורר החמים על ישראל בבחינת צדיק גזר, עיי"ש

ובס"ג פרשת בשלח תשכ"ב לפ"ק ביאר רבינו ז"ל דברי הפסוק מה תצנע אלי דבר, וול"ק "עם איז דא אמאל ווען הקב"ה אליין וויל אז דער צדיק זאל גזר זיין דעמאלטס געשעהט עס, און זיי זענען מכוון דעם צפון הבורא ב"ה, דער בוכ"ע האט געזאגט, סאיז נישט קיין צייט פון תפלה, אויף תפלה איז דא גרויסע מקטרגים, דאס מוז זיין בחינת צדיק גזר. דער בוכ"ע האט עהם געזאגט מה תצנע "בי הדבר תלוי, דעם ב"ד של מעלה מיט קיין מלאכים טויג אויב נישט, דער קטרוג איז זייער גרויס, נאר איך אליין, איך אליין איז די בעסטע צעה א גזירה".

"דאס איז דבר אל בני ישראל, דו זאלסט הייסען יודן גיין, דאס וועל איך שוין וויסן, אז ס'איז בבחינת צדיק גזר, דער נועם אלימלך זאגט (פ' וישלח) כה תאמרן לאדוני לעשו האט יעקב אבינו געזאגט, אין דיבורים קאן מען מלביש זיין צוויי ערליי דיבורים, פאר עשו'ן האט ער געזאגט עם לבן גרתי לא נעשיתי שר וחשוב, און פארן בוכ"ע האט ער געזאגט גרתי תר"ג מצות שמרת, כה תאמרן לאדוני און לעשו, די ווערטער האט ער געזאגט פאר ביידע, אזוי זאגט דער נועם אלימלך, צדיקים זענען מלביש אין די דיבורים וואס זיי רעדן פאר יענעם און זיי האבן אינזיין דעם באשעפער, ממילא אז ס'גיט אויף אזא אופן דאס וויסט נישט קיין מקטרג און קיינער. האט דער בוכ"ע געזאגט מה תצנע, גזר עלי בחינת צדיק גזר און דאס וועל איך האלטן, עיי"ש בדבחה"ק.

2

ואלו הדברים אשר אמר דרש בעל דברי יואל ז"ל באסיפת התיסודות להתאחדות הרבנים, ביום ב' שמות תשט"ו, וול"ש"ק: "ואחת מן הסיבות העיקריות (מה שלא הצליחו עסקנים ורבנים הקודמים באמעריקא) היתה משום שרצו לתקן את כל יהודי המדינה, אשר זאת היא מן הנמנע להחזיר למוטב את כל אוכלסי המדינה היהודיים", עכתד"ק.

ולחיבת הקודש נעתיק עוד מדברות קדשו (בפ' ויש עמ' רס"ו) וז"ל: "הנה רואים כאן באמעריקא שבאו לכאן בשנים הקודמים הרבה מאוד אלפים יהודים ובתוכם כמה יראים ושלמים תלמידי חכמים ויראי ה', ולדאבוננו היתה כאן ירידה גדולה וגוראה, שמאבות גדולים וטובים ירדו למדינה ותהנתה כל כך עד שבכמעט לא נשאר למו זכר בישראל ח"ו וכו', והסיבה העיקרית לזה היה, מפני ששום קהילה לא עשו בפני עצמן ת"ת כשירה על דרך הישן וכו' ואותן שכבר עשו (פאדענש הערך) עם שניניים ופשוטות שונות ובערכוביא גדולה ביחד עם בני הדור אשר

דער פעטער ז"ל איז לכתחילה געקומען קיין אמעריקא וועגן די מוסדות אין ארץ ישראל, דאס ערשטע יאר האט ער נאך געטראכט פון צוריק פארן, אבער ווען ער האט באשלאסן צו בלייבן דא, האט ער באשלאסן אז מ'קען יא, און מ'זועט דא אין אמעריקע בויען אידישקייט, ער האט אויפגעאקערט אמעריקע, ס'איז נישט צוגלייבן וואס היינט איז דא אין אמעריקע, מהאט זיך אזאנס נישט געקענט פארשמעלן אמאל, דאס אידישקייט, דאס ערליכקייט, תלמוד תורה'ס, ישיבות, ערליכע אינגלעך, ערליכע מיידלעך, נשים צדקניות, בני ישיבות אין ערליכע בעלי בתים.

אפילו ביי די מאדערענע קרייזן איז עס משפיע. ס'איז געווען נעכטן (י"ט ניסן) די יארצייט פון רבי אהרן קארלינער, ער האט געמאכט אכציג מויזנט בעלי תשובה, ער איז אינגאנצן אלט געווען זעקס און דרייסיג יאר ווען ער איז נפטר געווארן (בשנת תקל"ב), זיין אור הקדושה האט אזוי געשיינט אז ס'האט משפיע געווען אויף אלעמען,³ ער האט נישט געהאט א בעלי תשובה ארגאניזאציע..

אמרות טהורות

ביקור אצל הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אולמאן שליט"א
ראה"כ עצי חיים בני ברק – דודמין בביד"צ שבת הלוי
יום ב' פרשת חיי שרה תשס"ט לפ"ק

רבינו: דער פעטער ז"ל איז געווען דארט אין גראסווארדיין אויף א וויזיט, ער האט דעמאלטס געזאגט א פשעטיל אין די סוגיא פון היוזק שאינו ניכר, דארט זענען געווען (בכיהמ"ד של האשכנזים) תלמידי חכמים וואס זענען געגאנגן אן בערד, און דער רבי ז"ל האט זיך מיט זיי מפלפל געווען אין לערנען, און ביים סוף דרשה האט ער זיך אויסגעדריקט אויף זיי "היוזק שאינו ניכר – היוזק עם איז

3

כבר לא היו במעמד טוב ביהדות, ולא האחד דומה להבירו, וע"י שנתערבו עמהם נתמוגו עמהם במידותיהם ובתהלוכותיהם עד שנעשו כמותם לגמרי, ועי"כ נזרזו אחר וירדו לשפל ח"ו", עבל"ק.

ועל מציבת קבורת הרה"ק מקארלין הרות בין מעלותיו מדה נעלה זו: "אשר זכה וזיכה את הרבים במסירות נפש על זה לפי שכלו לזכות את ישראל והיה מוכיח לרבים בתוכחת מגולה ואהבה מוסתרת לקרב את ישראל לאביהם שבשמים וליהם ביהוד גמור".

א שאד, שאינו ניכר אז ס'דערקענט זיך נישט אויף אייער פנימ'ער אז איר זענט תלמידי חכמים".⁴

**ביקור הגה"צ אדמו"ר מדינוב שליט"א
יום א' פרשת נשא תשס"ט לפ"ק**

רבינו: מזאגט נאך אז דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) האט אמאל געזאגט אז די עמי הארצים האבן פיינט תלמידי חכמים (עי' פסחים מט:). און זיי דארפן זיי מצער זיין, איז אמאל געווען אז יעדער איינער גענומען פאר זיך א איידעם א תלמיד חכם, האט יעדער איינער געהאט ביי זיך אין שטוב א תלמיד חכם צו קעגען מצער זיין, אזוי האבן זיי יוצא געווען די מצוה... נאכדעם זענען זיי קלוגער געווארן, און געזאגט אזוי פארוואס דארף יעדער איינער האבן עקסטער א תלמיד חכם מצער צו זיין, בעסער איז אז אלע

זאלן מצער זיין דעם רב, גאנץ קהל וועט מצער זיין איין תלמיד חכם...⁵

כ'בין אמאל געווען ביים פעטער ז"ל ביי שלש סעודות, און התן איז געווען דארט דערנעבן, און ס'איז געווען דער מנהג אז נאכץ טיילן די פיש האט דער התן געגעבן לחיים, און די מחותנים האבן אויך געגעבן לחיים, איז געזיצן דארט א התן מיט א שטריימל, מיט א חסידישן לבוש, און האט געגעבן לחיים, און נאכדעם האט דער פאטער געגעבן לחיים, דער פאטער איז געגאנגען אן א בארד, און מיט א אראפגעבויעגענעם הוט, א אמעריקאנער... דער פעטער קוקט אן דעם התן און קוקט אן דעם מאמן, קוקט אזוי אהער און קוקט אזוי אהין, און רופט זיך אן 'אבי נישט פארקערט...'

עבודתו הק' - כח התפילה

**ביקור הגה"צ אדמו"ר מדינוב שליט"א
יום א' פרשת נשא תשס"ט לפ"ק**

רבינו: ווען רבי חיים שלמה דער סטריזשובער רבי (הדו"ש של האדמו"ר מדינוב ה"ה הגה"צ בעל מח"ס דרכי נועם שה"י מקני וחשובי הרבנים שנמלטו בעת החורבן באייראפע) האט חתונה געהאט, איז די חתונה געווען אין סיגעט, דעמאלטס איז דער מונקאטשער רב (כ"ק בעל מנחת אלעזר ז"ל) געקומען קיין סיגעט אויף די חתונה, און דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל)

5

סיפר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל כי בעיר סיגעט היו אנשים פחזים וריקים אשר ציערו את מרן העני חיים והלכו וסיפרו לפני מושל העיר עלילות ברשע על העני חיים, ומושל העיר שאל את העני חיים בתימהון האין ויכלו אנשים מישראל לדבר בלשון גס כזה בנתינתו של הרב שאפילו אצליהם לא ידברו ככה על השוכניהם, והשיב לו העני חיים בכמה כי בוודאי אצל האומות לא יהיה דבר כזה לדבר סרה על החשובים כי הם יתוהו את המון הנפשם להתנהג כרצונם, אבל אצל בני ישראל הרב מתערב בכל מעשיהם של המון ומרבה לייסרם שיתנהגו בדרך התורה ועל כן יש להם שצא כנגדו, והפח"ח [ע"ד דאיאת בגמרא (תבות קה) האי צורבת מרבנן דמרחמין לי בני מתא וכו' דלא מוכיח להו במילי דשמאי].

4

בס' המאורני ח"ל להגה"ח רבי חנני יו"ט ליפא שווארץ ז"ל (ח"ב עמ' קז) מביא הסיפור באריכות ז"ל: בימי כהונתו של רבינו ברבנות אורשיווא שבת פעם את שבתו בעיר גראסווארדיין, ובמוצאי שבת קודש התקיימה מסיבת סיום הש"ס באחד מבתי המדרשות דשם, ובתחילה לא עלתה בדעתם להזמין את רבינו להשתתף בהמסיבה, אולם ביום השבת נמנו וגמרו להזמין את רבינו, ובמוצאי שבת קודש בא הראש הקהל מו"ה שלמה זלמן אולמאן ע"ה (אביו של ר' ישראל שה"י אה"צ הרה"ק) לאכסניית רבינו להזמין, וכבואו לשם פגש את המשב"ק הרה"ח ר' פייוויש אשכנזי ז"ל ה"ד ואמר לו שברצון אנשי הקהילה שרבינו יפאר את המסיבה וישא מדברותיו לפניהם, נענה ר' פייוויש ואמר לו שכפי הנראה לא יוכל רבינו להופיע משום שהוא טרוד עד למאוד, ורבינו בשמעו את דבריו רמו לו שברצונו להיענות לבקשתם להופיע שם, ואכן רבינו הופיע בהדרתו לבית הכנסת, ושמה נתאספו בני הקהילה שהיו בעלי בתים ולומדים מופלגים, אך רובם ככולם היו בלי חתימת זקן, ורבינו דרש לפניהם במילי דשמעתא בסוגיא הדיוק שאינו ניכר שבגמ' גיטין, והבעלי בתים פלפלו עמו ארוכות וקצרות כאשר הדוותא דשמעתא נסוך על פניהם, והיה ניכר עליהם שנהנו מאד מזה וגם רבינו נהנה לפלפל עמהם, בסיום הדרשה אמר להם רבינו הנה עשיתי למדנו בסוגיא הדיוק שאינו ניכר, ולכן אומר לכם פשט חדש בהסוגיא "היוק עס איז א שאד, שאינו ניכר אז ס'דערקענט זיך נישט אויף אייער פנימ'ער", היינו מבין שלא היה על פניהם חתימת זקן ואינו ניכר כלפי חוץ גודל הפלגתם בדיעות התורה, ואמר לפרש דברי הכתוב (שמות כ, י"ז) בעבור תהיה יראתי על פניכם, היינו שיהא ניכר וראת שמים על פניכם על ידי שלא תשחיתו את פאת זקנכם..

דער רבי ר' שמעלקא (הרה"ק מניקלשבורג ז"ל) האט געזאגט אז מ'האט נאך כח צו גיין ביז צום בעט הייסט מען נאכנישט מיד.⁷

עם צאצאי הרה"ק מצאנז זי"ע

ביקור הנה"צ אדמו"ר מקרעטשניף ירושלים שליט"א
יום ג' פרשת תרומה תשס"ח לפ"ק

רבינו: כ'האב געהערט אז ווען דער פעטער ז"ל איז געווען אין ארץ ישראל, האט ער געגעבן פאר די מאכטער פון רבי ישע"לע משעחויבער (אמו של כ"ק הנה"צ ר' וואלע ז"ל אדמו"ר מטשערנאביל בבני ברק חותן האדמו"ר מקרעטשניף) געגעבן דעם גאנצן מישטוך, מיט אלע קוויטלעך און אלע פדיונות, אלעס האט ער איר אהין געגעבן. זי האט איבערגעפרעגט "די קוויטלעך אויך?" האט ער געזאגט "יאי, דעם צאנזער רבי'ס אייניקל קען נעמען קוויטלעך אויך".

ווען דער מאטע ז"ל איז געווען דאס ערשטע מאל אין ארץ ישראל בשנת תשכ"ג בין איך געווען מיט איהם, איך האב איר נאך דעמאלטס געזעהן, רבי ישע"לעס מאכטער. זי איז געקומען צום מאטן.

*

איך האב געהערט פונעם מאטן ז"ל אז דער פעטער ז"ל איז געווען ביים טיש ביי רבי ישע"לע (כשבת פ"א בעיר סאטמאר), עס איז געווען פרשת יתרו, דער מאטע ז"ל דערמאנט עס אין ברכך משה (פר' יתרו), דער פעטער האט דעמאלטס געפירט דעם טיש בקיצור אז ער זאל קענען גיין צום טיש ביי רבי ישע"לע.⁸

7

ע"י בס' הישר והטוב (אות ל"ח) שהרה"ק מליסקא סיפר שהרה"ק הרבי ר' שמעלקא לא ששב מעולם על המיטה רק על כסאו.

ובהספידו של הגאון ר"א פלעקלעס ז"ל מפראג על הנודע ביהודה ז"ל מספר שכל ימיו כשהיו הנודע ביהודה ישן בלילה הניח רק ראשו על מיטה וכל גופו הק' הי' על ספסל שעמד סמוך למיטתו.

8

ע"י בברך משה פרי יתרו (עט קל"ג) ששם מוזכר דברי תורה ששמע ממרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל בעת שהלכו לשולחנו המהור של הרה"ק רבי ישע"לע בהיותו בשב"ק פרי יתרו בעיר סאטמאר, וז"ל: "שמעתי ממרן דודי זללה"ה בעת אשר שם לדרך פעמי אל שולחנו המהור של דו"ז הרה"ק רבי ישעי' מטשעחויב ז"ל הי"ד, לפרש דברי

איו אויך געווען אויף די התונה,⁶ און דער פעטער ז"ל האט געדאוונט אין א בית המדרש, דעמאלטס איז געווען ראש חודש און ער האט געזאגט הלל, דער מונקאטשער רב איז דורך געגאנגען די גאס און האט ארויס געהערט אויף די גאס ווי דער פעטער זאגט הלל, האט ער זיך אפגעשמעלט און צוגעהערט, און זיך אנגערופן "ער זאגט גומ".

במיעוט שינה

ביקור אצל הגאון הצדיק רבי יהושע ראזנבערגער שליט"א
רב קרית רמ"א בית שמש - והבר הבר"צ העדה החרדית ירושת"ו
יום ג' פרשת שלח שנת תשס"ט לפ"ק

רבינו: דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) האט געזאגט 'דער שלאף איז אזוי ווי א גולן וואס באפאלט מיד, גייט מען דען זיך איבער געבן אין א האנט פון א גולן'.

6

ומן הנכון להעתיק כאן מכתב קודש ששלח מרן רבינו ז"ל לקראת שמחת הנישואין הנ"ל אחרי שנתכבד בשושבינות בהיותו ש"ב של החתן והכלה (כי האדמו"ר מסטריזוב היה נכדו של הרה"ק מנאליץ שהיה חתן מרן הייטב לב, וגם אבי הנלה אב"ד בערבשט היה חתן של רבי יוקל אב"ד וואלאווא חתנו וכן אביו של מרן הייטב לב ז"ל), וגם הרה"ק המנחת אלעזר ממונקאטש שהי' ש"ב של החתן רבי חיים שלמה והי' העומד מצד החתן הצטרף גם הוא לקריאתו של החתן אצל רבינו לכבודו בשושבינות אל החתונה שנקבעה להתקיים בבערבשט, בשנת תרע"ט.

ורבינו השיב לו בזה"ל (והיא לו נדפסה בדברי יואל מכתבים ח"א, עט קע"ט, מכתב קפ"ח): אל כבוד ידידי הבר' החתן החשוב חרף ובקו, ותיק מלא עתיק, חכם ונבון, בנש"ק מאילי תרשישים כש"ת מו"ה חיים שלמה נ"י ויפיע לנצח, מכתבו הגיעני זה כבר והנני כבר מסרתי דברי... כי הנני מוכן בעוה"ת ליסע ליקח חבל בשמחתו ולשמוח אתו עמו ביהד ביום שמחתו הוא יום כלולתו בשעט"מ, אמנם בדבר השושבינות מה אעשה כי לא אוכל למלאות המבוקש יען שזו תחי' אין ביכולתה כעת ליסע באלה מסעי מחמת ההכרח לה לעסוק ברפואות... והשית יעזור במהרה ברוב בריאות... והשית יהי' בעזרו שיהי' שמחתו שלימה ויוונג יעלה יפה לדור ישרים יבורך בחיי נחת והרחבה ובמהרה נוכח לראות בנחמת כל ישראל ושמחתו, א"ד ש"ב ידירו דוש"ת באהבה רבה מצפה להצלחתו, ח"ק.

ומוסף רבינו בשולי היריעה: "פ' ברגשי כבוד והלל כרוב גדלו אל כ"ק מחו' הרב הגאון הצדיק המפורסם בו"ק חו"פ ע"ה פ"ה, רם וגבה ונשא, שושילתא דיהוסא, מזה בן מזה כקש"ת מוה"ר חיים אלעזר שפירא האבד"ק מונקאטש שליט"א, צר לי על אשר לא אוכל למלאות המבוקש בשלימות בדבר השושבינות כאשר כתבתי למעלה, אמנם אנכי הנני מוכן ליסע ולבוא להתעלס יחד באהבים, והשית יעזור להתראות בשמחה, א"ד ידירו ומכבדו ומוקירו כו"ה בכל מיני אותות הכבוד כערכו הרם והנשא, ח"ק.

איהם אזוי, נאר ס'זעהט זיך אויס אז דער פעטער האט געמיינט אז ער ווייסט אז דאס רבנות דארטן ווארט אויף איהם – אבער אין אמת'ן האט ער נישט געוואוסט – וועגן דעם וידבר אל לבו ער זאל מוותר זיין, און האט איהם געזאגט זארג דיך נישט, כ'זועל דיר פארשאפן א אנדערע רבנות'.

דער פעטער ז"ל האט דעמאלטס געזאגט פאר'ן טאטן דאס איז צורך השעה, זארג דיך נישט, דו וועסט נאך האבן.

דער פעטער האט איהם אפילו פארציילט – צי דעמאלטס אדער א אנדערער מאל – אז זיין מאמע דעם קדושת יום טוב'ס רעביצין (שידעה שהרבנות בק"ק סיגעט יעבור למרן העצי חיים ז"ל) האט זיך זייער געזארגט פאר איהם, האט זי זייער געמוטשעט דעם קדושת יום טוב, וואס וועט זיין מיט איהם – מיטן פעטער ז"ל – האט דער טאטע (מרן הקדושת יו"ט ז"ל) אנגעהויבן צו זארגן פאר איהם פאר א רבנות, און מ'האט גערעדט א רבנות אין בעטלאן – אדער אין אן אנדערע שטאט מיט אן ענליכן נאמען – דער טאטע (מרן הקדושת יו"ט ז"ל) האט זיך מטריח געווען אז איך זאל קענען האבן דאס רבנות, און ס'האט זיך נישט אויסגעפירט.

האט דער פעטער ז"ל ווייטער געזאגט, בימים ההם האט מען נאך געמיינט אז א חסידישער געשמעל א בנש"ק וואס גייט מיט א בעקישע קען נישט זיין א רב... נאר א אשכנזישער קען זיין א רב. היינט ווייסט מען שוין אנדערש, אזוי האט ער געזאגט – ס'איז שוין געווען דרייסיג יאר שפעטער ווייסט מען שוין אז מ'קען יא זיין רב...

דאס וואס דער קדושת יום טוב האט געזאגט אויפן פעטער ז"ל אז אפילו ער וועט זיין אויפן שפיץ בארג וועט מען איהם נאכלויפן, דאס איז שוין געווען ממש אפאר טעג פאר זיין פטירה, ער האט אזוי געזאגט פאר די רעביצין זי זאל נישט זיין אזוי באזארגט.

עכ"פ דער פעטער ז"ל האט אויסגעפירט פאר'ן טאטן זארג דיך נישט איך וועל דיר פארשאפן א רבנות'. כ'געדענק אבער נישט אויב דער פעטער האט עס געזאגט פאר איהם באותו מעמד, אדער א אנדערער געלעגנהייט.

ווען דער טאטע ז"ל האט דאס פארציילט (האך שדוהו מרן רבינו בעל דברי יואל ביקשו לוותר על רבנות סעמיהאלי), האט ער עס פארציילט מיט התפעלות, ווי אזוי דער פעטער האט זיך אראפ געלאזט צו איהם און זיך פארענטפערט, כ'האב דאך נישט געהאט א תביעה צו איהם.

דער פעטער ז"ל איז אויך ארומגעפארן נאך געלט אז מ'זאל אים קענען ארויסראטעווען פון געמא (והספיד אותו מספד תמחרים ביום א' מליחות והיא לו נדפסה בדברי יואל (דברים ח"ג) בדפוס החדש).

אודות ספרי החת"ס זי"ע

ביקור בבית הגה"צ רבי זאב הלוי פעלדמאן שליט"א
אב"ד דק"ק תורה עין חיים וחבר הבר"ץ התאחדות קהילות החרדים לאנדאן
ערש"ק פרשת תצוה תשס"ח לפ"ק

רבינו: דער פעטער ז"ל האט געזאגט פארן טאטן נאך ווען ער איז געווען א אינגל, ווילסט קענען זאגן תורה זאלסטו לערנען חתם סופר...

ער האט איהם געפרעגט צי ער קען שוין מחדש זיין חידושי תורה, האט ער איהם געהייסן לערנען חתם סופר, דער טאטע ז"ל האט טאקע געלערנט חתם סופר יעדע וואך.

הרבנות בק"ק סעמיהאלי

ביקור הגה"צ אדמו"ר מסאטוב שליט"א
יום ד' פרשת נשא תשס"ח לפ"ק

רבינו: די מעשה איז געווען ווען דער טאטע איז אמאל געווען אין סאטמאר, דאס איז געווען נאכדעם וואס די ערשטע רעביצין (הרבנית הצ' מרת חוה בת הגה"ק רבי אברהם חיים מפלאנש ז"ל) איז אוועק (ובתו הרבנית הצ' ריווא ע"ה נידלה את כל הבית עוד בימי חוליו של אמה הרבנית וגם אח"כ), און מ'האט פארשטאנען אז ער וועט נאכאמאל התונה האבן מיט א אנדערע רעביצין, אזוי וועט ווערן א פראבלעם, האט מען געזוכט אז דער סעמיהאלי רב (כ"ק הגה"צ רבי הנני יו"ט ליפא מייטלבוים ז"ל שהי' אזו חתנו של מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל – אביו של האדמו"ר מסאטוב שליט"א) זאל גיין קיין סעמיהאלי.

מ'האט אבער געזאגט אז מ'האט אוועק געשמעלט סעמיהאלי פאר'ן טאטן (לכהן שם כאב"ד), וועגן דעם האט דער פעטער ז"ל איהם אריינגערופן אין א צימער, און האט זיך פארענטפערט פאר איהם, פארוואס ער בעט פון איהם ער זאל אוועק געבן דאס רבנות פון סעמיהאלי, דער טאטע האט דעמאלטס נישט געהאט געוואוסט פארוואס ער זאגט

רשיו"ל בפרשתו, כל הגנה מסעודה שתלמידי חכמים מסוכניו וכו', עיי"ש, [ע' בס' ומשה היה רועה ח"ב פרק י"א דף ל"ב].

דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

מעמד הנחת אבן הפינה יום א' פר' ראה העעל"ט בקרית יואל

ועל ידי זה נשארו כל ישראל בקדושתן. וזה שדרש המדרש מהו שכר היראה תורה, כי בשכר שהנשים הולכות בצניעות וזכים לבנים עוסקים בתורה, כמבואר במדרש (במ"ר פ"ה ס"ט) בזמן שהאשה נוהגת עצמה בצניעות וזכה שיוצאין ממנה בנים בעלי מקרא בעלי משנה. וזה שאמר לפי שיראה יוכבד מפני הקב"ה העמיד ממנה משה ונתנה התורה על ידו, כי מאחר שיוכבד גרמה במעשיה הטובים שילכו כל בנות ישראל בבגדי צניעות, זכתה להעמיד מזרעה משה רבינו עמוד התורה, וכן מרים יצא ממנה בצלאל שהיה מלא חכמה ועשה ארון לתורה, כי על ידי הצניעות זוכים ישראל להשראת השכינה, ככתוב (דברים כג טו) והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך. ולכן זכתה מרים שיצא ממנה בצלאל אשר הוא בנה את המשכן ועל ידו זכו ישראל להשראת השכינה, עכ"ד.

ועל פי זה יש לפרש הכתוב בפ' בלק, כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכון ובתחילת שרשיהם ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו על ידי אבות ואמהות. ולדרכינו הכוונה כי על ידי צניעות אשר האבות ואמהות הורישו לבניהם אחריהם, על ידי זה הם מיוסדים וחזקים, וזוכים לבנים בעלי תורה.

והנה במתן תורה כתיב (שמות יט ב) ויחן שם ישראל נגד ההר, ויש לומר שבא לרמז כי האבות והאמהות באו למעמד הנבחר, דכתב בספר תשב"ץ קטן (סימן תקמ"ה) דתיבת ישראל, ראשי תיבות י' צחק י' עקב ש' רה ר' בקה ר' חל א' ברהם ל' אה. וזה נרמז באומרו ויחן שם ישראל נגד ההר, רמז על האבות והאמהות שהיו שם.

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם, כתב בבעל הטורים ראה אנכי, ראה עשרת הדברות שפתח באנכי, וכעין זה מבואר במדרש רבה (פ"ג ס"ג), וצריך ביאור.

ב) את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם, כתב בבעל הטורים, את הברכה אשר תשמעו סופי תיבות תור"ה, שבזכות התורה יבואו הברכות.

ויתבאר על פי מה דאיתא במדרש (שמו"ר פ"א ס"ז) אמר רבי ברכיה בשם רבי חייא בר אבא, וייטב אלהים למילדות, הה"ד (איוב כח כח) ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה, מהו שכר היראה תורה, לפי שיראה יוכבד מפני הקב"ה העמיד ממנה משה ונתנה התורה על ידו שנקראת לקח טוב, ומרים יצא ממנה בצלאל שהיה מלא חכמה ועשה ארון לתורה שנקראת טוב, הוי וייטב אלהים למילדות. ויש להבין מפני מה זכו המילדות דיוקא לשכר זה על מעשיהם הטובים.

וביאר כ"ק מרן אאמ"ר זללה"ה בברך משה (פ' שמות עמוד יט) כי פרעה הרשע ראה והתבונן בקדושתן וטהרתן של בני ישראל, אשר אף גם בהיותם בארץ מצרים ערות הארץ לא היה אחד מהם פרוץ בעריות כמבואר במדרש (ויק"ר פ"ב ס"ה), ואשר על כן היה פרעה חורש בלבו מחשבות און להכשיל את בני ישראל ולהחטיאם, וכאשר ראה פרעה אשר המילדות האלו הם הנשים החשובות שבישראל והשפעתם מרובה על כל בנות ישראל, ביקש להסיתם שיפשוטו את בגדי הצניעות אשר היו בנות ישראל הכשירות מצויינות בהם, וילבשו בגדי פריצות כנשים המצריות, ועל ידי זה יכשלו בני ישראל בראיות אסורות והרהורים רעים, אמנם העיד הכתוב ותיראן המילדות את האלהים ולא עשו כאשר דיבר אליהן מלך מצרים, ומהם למדו וכן עשו כל בנות ישראל לילך בבגדי צניעות כדת יהודית,

שיתחנכו שם להנהגה טובה וישרה ביראת שמים ובדרך הצניעות. ועל דרך זה הקים עירינו פק"ק קרית יואל מיוסד על אדני טהרה וצניעות. תל"ת כי המוסד בית רחל קרית יואל גדלה והצליחה וגם עשה פרי באופן מיוחד מאד, והיא לאות ולמופת לבתי הינוך אחרות, הן בסדר הלימודים והן באופן החינוך שמניחים דגוש מיוחד על מדות טובות יראת שמים וצניעות, תל"ת שנתרחב הבית הינוך באיכות ובכמות באלפי תלמידות שמתחנכים בדרגה גבוה על ידי מחנכות ומנהלות המסורים בלב ונפש, יחד עם ועד החינוך ומנהלים העושים מלאכת ה' באמונה ובמסירות, ועובדים שכם אחד עם הנהלה גשמי לרובם קרן התורה בעזר שמו יתברך.

ובכן יומא טבא לנו היום בהנחת אבן הפינה להתרחבות גבולי הקדושה, ובסייעתא דשמיא יהיה בזה הרחבת הדעת שיוכלו להשקיע עוד יותר כחות בגוף ובממון בחינוך הבנות, להדריכם לתורה ויראת שמים בדרך אשר הדריך לנו מרן דו"ז זללה"ה וכמו שהמשיך מרן אאמו"ר זללה"ה זכותם יגן עלינו.

והנה אמרו הז"ל (קידושין לא:) מכבדו בחייו ומכבדו במותו, ובכן התרגשות גדולה היא לי אשר בנין זה יהיה נקראת על שמה של אמי מורתי ע"ה הכ"מ, לכבודה ולזכותה, וכבוד הוא לנו שהנהלה קורא שם הבנין על שמה, ותשו"ח לכל העסקנים וגם להעסקניות בעזרת נשים אשר נותנים כוחם ואונם להקמת בנין זה, השי"ת ישלם פעלם ומשכורתם תהיה שלימה.

והשי"ת יעזור שנוכל להמשיך בדרך זה בהרחבת הדעת ובהצלחה מרובה, ונזכה לגמור בנין זה במקדם, והשי"ת יברך את כל העושים והמעשים למען המוסדות הקדושים בכל סיוע שיש בו ממש, שיתברכו בכל מילי דמיטב תמיד בכל עת ובכל זמן, עדי נזכה כולנו לראות בנחמת ציון וירושלים, ועתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל, יעזור השי"ת שנוכח לזה בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

ונראה לומר מילתא בטעמא בטעם שהיו שם האבות ואמהות, על פי מה שפי' הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה עה"פ (פ' ח"ה) ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה, וקשה למה שלח אברהם אבינו בגדים בשלמא כלי כסף וכלי זהב הוי מתנה אבל בגדים למה שלח וכי ידע מדתה, ותל' ששלח בגדים לדוגמא להראות להם בגדי הצניעות שלובשים בביתו, עכ"ד. והנה כבר נתבאר כי על ידי הזהירות בדרכי הצניעות זוכים לבנים תלמידי חכמים, נמצא כי הצניעות הוא תנאי לקבלת התורה, ולזה העמיד הקב"ה את האבות והאמהות במעמד הנבחר, כדי שיראו בני ישראל עין בעין דמות דיוקנם של האבות והאמהות הקדושים, למען דעת האיך יתנהגו ביראת ה' טהורה ובדרכי הקדושה והצניעות בכל אורח חייהם בדרכי האבות והאמהות.

וזה שנאמר שם כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, ופירש רש"י בלשון הזה וכסדר הזה, היינו כסדר הזה שהורישו לנו האבות והאמהות בדרכי הצניעות, ככה יחנכו את בנותיהם, וזה היה ההקדמה למתן תורה, כי בזכות שמתנהגים בדרכי הצניעות זוכים לבנים העוסקים בתורה ובמצות.

ובזה יתבאר דברי הבעל הטורים ראה אנכי שבעשרת הדברות, שבא להזכיר מתן תורה אשר טרם קבלו בני ישראל את התורה הקדים הקב"ה אזהרה על דרכי הצניעות, שיתנהגו כסדר הזה שראו אצל האמהות, ודבר זה נותן לפניכם היום ברכה, כי בזכות הצניעות זוכים לברכה המשולשת בתורה. ואמר עוד א'ת הברכה אשר תשמעו, סופי תיבות תורה, ללמדינו כי באם מתנהגים בדרכי הצניעות, זוכים לעסוק בתורה, וזוכים לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות.

הנה כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בבואו למדינה זו יסד תלמוד תורה בית חינוך לבנים, ותיכף ומיד הקים בית חינוך לבנות, מקום שיתחנכו שם בנות ישראל כשרות וצניעות, והוה מרגלאל בפומיה שלא הקים בית לימוד לבנות שיהיו מלומדות, אלא בית חינוך, בכדי

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוה"ח להם

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללנינו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

להולדת הבנים

הרב ר' שלמה רובין שליט"א
 מו"ה דוד (ב"ר ישראל) פאלקאוויטש הי"ו
 מו"ה אהרן גאלד שטיין הי"ו
 מו"ה מנחם מענדל יאנקאוויטש הי"ו
 מו"ה נסים סאאל הי"ו

להולדת הבנות

מו"ה יואל (ברצ"ז) בערגער הי"ו
 מו"ה מרדכי ווייס הי"ו
 מו"ה מרדכי יושע לאנדא הי"ו
 מו"ה אליעזר אלי דוב עפשטיין הי"ו
 מו"ה מרדכי (ב"ר שמואל) פריעדמאן הי"ו

להכנס בניהם לעול התורה והמצוות

מו"ה אליעזר דוד איצקאוויטש הי"ו
 מו"ה יעקב מרדכי גראס הי"ו
 מו"ה אהרן קרויס הי"ו
 מו"ה יעקב משה גרינפעלד הי"ו

בארא פארק

להולדת הבנים

מו"ה יוסף יושע (בר"מ) גאלדבערגער הי"ו

להכנס בניהם לעול התורה והמצוות

מו"ה יצחק קארניצער הי"ו
 מו"ה משה שלאמיאק הי"ו
 מו"ה יושע לייב לעווי הי"ו
 מו"ה הערשל יאזעף הי"ו

בני ברק

להכנס בניהם לעול התורה והמצוות

מו"ה גרשון כץ הי"ו, חברה הנהלת המסדות
 להכנס בת ה'ב' פנחס יודא כ"י לעוה"תה"מ
 הי"ו, חברה מצוה"ה ביום ראשון באולם "שמחת שמחה"

להולדת הבנים

מו"ה הלל שבתי פוקס הי"ו
 ולאבי מו"ה חיים יחזקאל פוקס הי"ו
 ולחתן מו"ה יודא ארי' ווייזבערגער הי"ו

וויליאמסבורג

להולדת הבנים

מו"ה ישראל בנימין (ברא"ח) ליכטענשטיין הי"ו
 מו"ה בנימין צבי (ברפ"י, ב"פ) ליכטענשטיין הי"ו
 מו"ה בנציון (ב"ר יעקב) איצקאוויטש הי"ו
 מו"ה ישראל יעקב (ב"ר ישעי') זילבערשטיין הי"ו

להולדת הבנות

מו"ה אלימלך (ב"ר אשר יעקב) עקשטיין הי"ו
 מו"ה אהרן (ב"ר יעקב זלמן) האללענדער הי"ו

להכנס בניהם לעול התורה והמצוות

הרב ר' בעריש ראזענבערג שליט"א

איראפע

לנישואי הבנות

מו"ה אבא ווייזבערגער הי"ו, לאנדאן

להולדת הבנים

מו"ה ישראל ישכר לעוו הי"ו, לאנדאן
 ולאבי מו"ה אשר זעליג לעוו הי"ו
 ולזקני מו"ה ישעי' זאב לעוו הי"ו, ראה"ק דקהליתנינו הק'

לאירוסים צאצאיהם		
מו"ה יושע טאבאק הי"ו, וומ"ס	הבה"ח שלום כ"י	מו"ה חיים צבי שטערן הי"ו, ק"י
מו"ה אהרן לעוו הי"ו, וומ"ס	הבה"ח זאב כ"י	מו"ה ברוך יודא קליין הי"ו, ק"י
מו"ה אלימלך רוטנער הי"ו, וומ"ס	הבה"ח יוסף כ"י	מו"ה אברהם מרדכי ענגעל הי"ו, י"ם
מו"ה מאיר יששכר קאהן הי"ו, וומ"ס	הבה"ח יואל כ"י	הרב ר' שמואל בנימין סופר ע"ה, מאנטריאל
הרב ר' משולם פאלאטשעק שליט"א, וומ"ס	הבה"ח אביגדור יחיאל כ"י	הרב ר' שמחה טייטלבוים שליט"א, וומ"ס
מו"ה אלי' שאול כ"ץ הי"ו, ב"פ	הבה"ח שמואל בנימין כ"י	מו"ה אברהם יושע שפיטצער הי"ו, וומ"ס
מו"ה ארי' אשר שטעסל הי"ו, ק"י	הבה"ח אברהם יוסף כ"י	מו"ה משה ווייס הי"ו, וומ"ס
לנישואי צאצאיהם		
הרב ר' יעקב יוסף קרויס שליט"א, ק"י	הבה"ח מנחם יודא כ"י	מו"ה אהרן דוד עסטרייכער הי"ו, ב"פ
הרב ר' משה יודא עקשטיין שליט"א, ק"י	הבה"ח קלמן אליעזר כ"י	מו"ה יושע ארי' גרינוואלד הי"ו, ק"י
מו"ה משה אהרן שטערן הי"ו, ק"י	הבה"ח יואל כ"י	מו"ה מרדכי וויעדער הי"ו, קרית טאהש
מו"ה משולם שמעי' פריעדמאן הי"ו, ק"י	הבה"ח אברהם כ"י	מו"ה יצחק בוקסבוים הי"ו, ק"י
מו"ה יעקב יוסף רוטמאן הי"ו, אנטסי	הבה"ח ישראל שניאור זלמן כ"י	מו"ה אברהם ביקעל הי"ו, ק"י
מו"ה יוסף ארי' (בן הרב בעריש) קאהן הי"ו, אנטווערפן	הבה"ח נפתלי יעקב כ"י	מו"ה מענדל לאווען הי"ו, לאנדאן
מו"ה משה אלימלך שטערן הי"ו, לאנדאן	הבה"ח יודא כ"י	מו"ה ישראל מאיר שרייבער הי"ו, לאנדאן
הרב ר' שניאור זלמן גרינבוים שליט"א, ב"ב	הבה"ח יוסף שלמה כ"י	מו"ה אליעזר זוסמאן ראטה הי"ו, לאנדאן

אדער קען מען שיקן דורך א פעקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6166382

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-52764837 און אין אר"י 845-662-5579